

New-York. — A Palesztinában született világhíró zsidó hegedűművész a newyorki Carnegie Hallban rendezett első hangversenyének bevételét a Jeruzsálemi zsidó zenekonzervatórium javára ajánlotta, amely tevékenység közepéurópai zsidó és nemzsidó menekülteket képez ki. Menuchimot erre Emil Hauser, a konzervatórium igazgatója kérte fel. Menuchim nemrégiben részvevő a palesztinai konzervatórium tisztségét amerikai barátainak ülésén. A női konferencia utáni munkások szakszervezetének elnöke, David Dubinsky közölte, hogy az általa vezetett szakszervezet 100.000 dollárral járul hozzá a palesztinai építőiparok amerikai akcióiához és 10.000 fontot adományoz a palesztinai munkásság alapjára.

Washington. — A DNB híradása szerint William Pellet, az amerikai ugynevezett ezüstös faszita szervezetek vezetője, az északkarolinai hatóságok letartóztatott.

Zürich. — Az United Press értesülése szerint őrizetbe vették a Stettinben élő összes zsidókat, számszerint 8-9 százot, akiket ismeretlen helyre, valószínűleg a lublini körzetbe vittek. Az amerikai hírszolgálati ügynökség tudni véli, hogy eddig Bécsből és más városokból több, mint ezer zsidót toloncoltak át a lublini körzetbe.

London. — Sir John Anderson belügyminiszter az elsőhöz ülésén közölte, hogy az angol kormány határozata értelmében 1940 január elsejétől kezdődően havonta 27.000 fontot bocsátanak a menekültszolgálat rendelkezésére, ezenkívül szövezer fontot egy évenként az elmultró évi menekültszolgálati kiadásainak fedezésére.

Genova. — Broniszláv Hubermann világhíró hegedűművész Genovában halotta szült, hogy Palesztinába utaznék, ahol részvevő a palesztinai szimfonikus zenekar 8-ik hangversenyén. Hubermann egy hetet Egyiptomban tölt, ahol több koncertet ad. A palesztinai szimfonikus zenekar hatodik hangversenyét Mahler IV. szimfóniáját játszották a hecedők hangversenyén Mihail Taube vezénnyel.

Jeruzsálem. — A jeruzsálemi zsidó hitközség új költségvetése 9300 fontot tesz ki. Ebből 2349 fontot szerez a fűtési költség, 1274 fontot a közvilágítás, 1000 fontot az iskolahálózat, 900 fontot a társadalmi szolgálat, a kultuszadé behajtása 1043 fontot emészt fel. A költségvetés vitáiban a falólok a hitközségi bevételek sürgős fokozásának szükségességét hangsúlyozták, hogy a hitközség eleget tudjon tenni egyre súlyosabbá váló kötelezettségeinek. A palesztinai kormány nagyszabású tervet dolgozott ki az ország erőssítésére. A terv megvalósítása helyenként már meg is kezdődött. Így Nabulus körzet főparancsnoka 20.000 fegyverrel osztott ki a körzet lakosságát közötti erődítés céljából.

Tel-Aviv. — Ezekérszáz fiatal férfi és nő tevékeny szolidaritás a telavivi Vörös Művészek Dávid elnökségű szervezeténél. Az utonnan felismerteket rendkívül tanfolyamokon képezik ki. A szervezet az elmúlt év folyamán 8744 esetben nyújtott elsősegélyt az 1938. évi 6531 és az 1937. évi 5785 esetet szemben. A szervezet ambulanciáját 1939 folyamán 5120 esetben vették igénybe, míg 1938 folyamán csak 3768 volt a kezelések száma. A telavivi elsősegélyközpont által kezelték száma 6218 személy, ami körülbelül kétezer növekedést mutat az előző évvel szemben. — A telavivi városvezetés legutóbbi ülésén bizottságot neveztek ki, amelynek feladata felőllőstést készíteni a város szelfárd fővárosának megválasztására vonatkozólag. A bizottság ugyanakkor 15 tagú tanácsot jelöl ki a helyi zsidóváros képviselői közül, akiknek hivatalos lesz kinevezni az új fővárost. Dr. Kovitz, aki Ujjal rabbit Ujjal Szaloniki fővárosi székében követte, felhívta magától erre a tisztségre. Minden valószínűség szerint őt választják meg Tel-Aviv szelfárd fővárosává.

Riga. — Ötvenhét éves korában meghalt Riga-ban Dr. Dubinszki, a lettországi zsidó körzet egyik legnépszerűbb alakja. Dr. Dubinszki sok éven keresztül eredményes tevékenységet fejtett ki az OZE zsidó egészségügyi szervezetben. Az elmúlt háború folyamán Dubinszki az OZE nevében megszervezte a délorszországi zsidó orvosi segélyszolgálatot. A háború után Dubinszki megalapította az OZE lettországi szférát. Eredményes tevékenységet fejtett ki az ORT OZE szociális segélyszolgálati szervezetben is. Dubinszki halála mely gyászba borította az egész lett zsidóságot, amelynek egyik legkedveltebb és leendőszerebb alakja költözött el vele az évek során.

Palesztina legjelentősebb közelkeleti vásárlója Romániának. (București.) A Semnalul című lap cikket közöl „Románia és a Közelkelet” cím alatt, amelyben megállapítja, hogy az ország egyik legjelentősebb közelkeleti vásárlója Palesztina, amely évente körülbelül egymillió 300 ezer palesztinai font értékű árut vesz át Romániától, míg Romániának importja Palesztinából nem haladja meg az évi 200 ezer fontnyi értéket. A Romániában eszközölt vásárlásokon kívül Palesztina nagymértékben veszi igénybe a román hajózást is, úgy az áru, mint a személyszállítás terén. A lap tudni véli, hogy Románia és Palesztina között a közeljövőben még jobban el foglagnak mélyülni a kereskedelmi kapcsolatok, tekintettel a konjunktúrális helyzetre. Remélhető, hogy Palesztina révén Románia a Közelkelet többi országában is nagy tét fog hódítani az áruvitel tekintetében is. Így nagyon sokat ígérő lehetőségek mutatkoznak a romániai üvegáruknak Palesztinában való elhelyezésre.

A Makkabi Világszövetség bolíviai telepítési terve. A svájci Makkabi Szövetség közli: A Makkabi Sportvilágszövetség nagyszabású menekülti telepítési tervet akar megvalósítani Bolívia területén. A szövetség tárgyalásokat folytatott a bolíviai kormánnyal, amellyel sikerült elvi megegyezése jutnia. A kormány hajlandó Varnes tartományban egy 15.200 hektár kiterjedésű, 440 méterrel a tenger szintje fölött fekvő területet zsidó menekültek telelépítésének rendelkezésére bocsátani. Az egész területből körülbelül ötezer hektár föld állatlenyészésre és mezőgazdaságra alkalmas, a terület többi részét pedig erdő borítja. A mezőgazdaságra alkalmas területen cukornád, rizs, dohány, olajbogyó és más trópusi növényeket lehet termelni. A területen 4800 telepes telelhet megélhetést, beleszámítva a kiskorukat is. A telepítésben való részvételben minden személynek 250 dollárral kell rendelkeznie.

Elsőrendű husból készíti ort. kóser gyártmányait Rosenfeld & Meister hentesdru és szalámigyár. Csak ezen gyár áruai készülnek Spenber Dávid orth. főrabbi felügyelete alatt. A gyártmányok a főrabbi hecsherejével vannak ellátva. **Rosenfeld & Meister Braşov, Str. Regina Maria 8.**

Moratoriumot kérnek a palesztinai ültetvényesek. Zvi Butkovsky vezetése alatt közös zsidó és arab ültetvényes küldöttség keresi fel Sir Harold Mac Michael palesztinai főköormányzót, akinek emlékiratot nyújtott át. Az emlékiratban az ültetvényesek ismertetik követeléseiket. A delegáció kérte a főköormányzót, hogy támogassa az ültetvényeseknek moratoriumra irányuló kérését, valamint azt, hogy a kormány nyújtson minden dunam narancsos után 5 font kölcsönt az ültetvényeseknek. A küldöttség kifejtette a főköormányzó előtt, hogy a leghatásosabb támogatás, amelyet a kormány az ültetvényeseknek nyújthat az volna, ha megkönnyítenék a narancstermékek behajózását és feloldandák az Angliába irányuló kivételt a magas vámkötelezettség alól. Közölte a küldöttség a főköormányzóval azt is, hogy rövidesen közös arab-zsidó delegáció megy Londonba, amely előterjeszti a kormány előtt az ültetvényesek kívánságait. A főköormányzó válaszában felkérte az ültetvényesek szövetségét, hogy a tartozások moratoriumára vonatkozólag dolgozzanak ki részletes tervet, ugyancsak a kölcsönkérés ügyében is. Megígérte, hogy érintkezésbe lép a gyarmatiügyi miniszteriummal a küldöttség fogadását illetően.

S-U-M-O-R

HA KÉT KÉZZEL TARTJÁK A GYEPŐT...

Majcsika olvassa az újságban, hogy „a németek Lengyelországban még szorosabban fogják a gyepőt.”

— Mit gondolsz apukám — kérdezi kíváncsan — a kocsisok általában két kézzel fogják a gyepőt?

— Két kézzel, kislám, de miért kérdezed?

— Mert ha két kézzel tartják, akkor hála Istennek, letecszik az ostort.

AMI A BIBLIABÓL HIANYZIK.

Reb Arje borzasztó ellenséges viszonyban él Reb Kaiserral. Ahol teheti, ellene tör. A rabbi, amikor tudomást szerez a dolgról, magához hívetja Reb Arjét és így szól hozzá:

— Miféle nem szeretted ezt a Kaisert? Nem tudod, hogy a Biblia szerint minden embert szeretni kell?

— Azt tudom, csak hogy mikor a Bibliát írták, még nem élt Reb Kaiser...

NAGYLELKÜ.

Reb Szrul álmodik. Álmában Reb Berl-nél van, aki már régóta fogva tartozik neki 1000 leffel. Szrul álmában rászól, hogy adja meg az 1000 lelt, de Berl csak ötszázat akar megadni.

— Nekem ezret adj, — ordítja Szrul.

— Nem adok csak ötöt, — ordítja vissza barátja. Szrul a nagy ordításon felébred, nézi a kezét és látja, hogy üres. Behunyja a szemét és szeliden így szól:

— Na jó, nem bánom, adj ötszázat.

MUNKAMEGOSZTÁS.

A szociáldemokraták meg akarják nyerni mozgalom számára egyik városka rabbját is. Miután elmagyarázták neki, hogy miről van szó, a rabbi így szól:

— Nagyon szivesen részvevő a H mozgalomban, de a munkát meg kell osztanunk.

— Hogyan?

— Ti rávesztitek a gazdagokat, hogy adjanak és én ráveszem a szegényeket, hogy fogadják el.

SIRNI MI IS TUDUNK.

Két hercekdől beszéget, az egyik zsidó a vi-szonyokat, mire a másik így szól:

— Látod, én nem panaszkodhatom. Akármilyen rosszok is a viszonyok, az én kundschafjaim folyton nőnek.

— Hát mi árusz ki te?

— Gyermekruhákat.

MAI HÁBORU

Légyvédelmi riadó van egy francia kis városban. Az öreg házaspár levonul gázálarostul, mindenesztül a boros-pincébe. Kint szólnak a légelhárító ütegek, motorzugás.

— Félzs a bombák zajától? — kérdezi a feleség.

— Dehogya. Hova is gondolsz. De rettenetesen félek az egerekől. Nézd ott is jön egy.

AZ EGÉSZSÉG JELE.

A remek mondásairól ismert Báron professzorhoz beállt egy vidéki zsidó azzal, hogy nagyon beteg, vizsgálja meg.

— Mi baj van? — kérdezte tőle a professzor.

— Tanár ur, kérem — nyugte a beteg —, azt én hamarjában el sem tudom mondani. A nyakamon van egy óriási furunkulus, a lábamon egy kelés, a gyomromban állandóan valami tompa fájdalmat érzek, a hátamban szúrás van, a fejem szédül és a bal karomat nehezen tudom emelni.

Baron összecsapta kezét és csodálkozva kiáltott fel:

— Mega órián igazán egészséges lehet, ha ezt a sok betegséget kibírja!

BUN DE IMPRIMAT.

„GRAFICA”, ORADEA

NÉPÜNK

Director și Șefredactor: Wasserstrom Sándor REVISTA EVREIASCĂ Redactor responsabil: Leitner Zoltán

Az érdek nem győzhet

az eszme fölött

Amikor előrdült az első lövés a német-lengyel határon, megszűnt az arab terror Palesztinában. Azt híhetnénk, hogy ez egyedül és kizárólag az arabok belátásán múlik. Holott sokkal többel jutult a nyugalom helyreállításához az az erőves hang, amelyet London czntal használt. A bit világhírtudalom kormányza a háboru ki-törésének pillanatában kijelentette az arabok vezetőinek, hogy „nem lúrt tovább” a randalizozást. A háboru tartama alatt semmi változás nem lesz az angolok Palesztina-politikájában, de követeli a teljes békét és nyugalmat. Ez a kijelentés és az ezt követő rend és nyugalom, amely áldassan előtörtte az ősi földet, bizonyítja azt, amit mi szászor ismételtünk a terror esztendei alatt. És pedig: hogyha az angolok akarják, egyetlen erőves gszlással nyugalom teremthető ott, ahol állandóan bomba robban és legyver dördül. S mi történt most? Igazolják az események e feltételezések. Az erőves hangnak meg lett az eredménye. Eke és nyugalom van nencsak Palesztinában, hanem fellegyelt az erőves hangra Damaskusban, Kairóban, Tripolisban, Mekkában és Bagdadban is.

dag arab ifjak szórakozás céljából, a széles balvárokon vígan tolonganak a zsidó tömegben és Petah Tikva, Rison le Cion és Aiule helységekből három év után újra megjelent az arab kereskedők tej- és zöldségárusok hada. Három évig nem mutatkoztak, inkább teljesen tönkrementek anyagilag, csakhogy visszatartsák magukat az arab terroristák haragjának hatásától.

A nagy arab és zsidó kibékülésnek fénvoldalai mellett természetesen vannak árnyoldalai is. Nemrégiben az arab és zsidó narancstermelők közös értekezletet tartottak a közös helyzet miatt, amelyet a súlyos szállítási viszonyok okoztak és közös akciókat határoztak el. Ugyancsak az arab és zsidó háztulajdonosok is érdekeik védelmére közös platformot kerestek. Vége a nagy nemzeti fellángolásnak, mindkét részen és ami a legszomorubb, a zsidó munkaadók újra kezdi alkalmazni az olcsóbb arab munkaerőt.

Tizenöt ezer munkanélküli zsidó ténie-reg a városok utcáin és a pardeanimok mégis arab munkások iránt érdeklődnek. Feledve a sok mártír, feledve a legyeltel-nül kiöntött vért, mert a szent prófi érdekében most az „olcsóbb munkaerő” elve kezd újra diadalmaskodni. Ha a kibékület ez is elősegítené, ugy szemet lehetne

hunyni előlött is, de itt jófellegott magánérdekekről van szó. A Tőke és a Munka harca átvette utalmát a mostani szentnek hirdetet „nemzeti eszmények” fölött és az eredmény a Profit lesz, amely miatt leg-alább annyi vér folyt már a világtörténelem folyamán, mint a telkobátsolt nemzeti el-tolgultság miatt.

Az eddig á-erélyes angol kéz halt-ot parancsolt a terrornak. Ma újra lyolhat a nyugodt építő munka, ha annak lehet ne-vezni azt, ami ma Jolyik világszerte a nagy háboru árnyékában. De az sem jó, ha léttlenül állanak munkáskezek — és a zsidó munkaadók felejtene. Elvégre a történelmi materializmus szempontja sem szcimentáltsák és ki tudja, nem-e fog ez testvérharcot kirobbantani a zsidó telepü-lés két nagy oszlálya között. Létezik ugyan egy zsidó egységitont és a Waad Leumi mindent elkövet, hogy applanálja az ellentéteket. De nagyon nehez feladta van, mert a munkaadók mentáltsa régóta olyan, hogy mindenkor tennen hirdeti a nacionalizmus eszméjét a „nemzetközi munkásság”-nak sokszor arra alá dörgöli, hogy van az osztrájoellenfeletknél egy magasabb eszmény is és ez a nemzet egységének gond-olata. Ebben igaz is van a munkaadók-nak, viszont ne ók legyenek az első, akik arculesapják az általuk eddig oly szentnek tartott gondolatot és egy olcsó arab kuil kedvéért otthagyják az „eszményt” és er-szenyák szentségét mindenek fölé helye-zik. Ahelyett, hogy ók járnának elől jöpl-cávat, inkább a „Iaszon” internacionaliz-musa nevében ott hagyják „döngeni” éhe-sen a palesztinai utcákon a dolgozni akaró crós zsidó munkáskezeket.

A palesztinai helyzet részjelensége ez, de bennünket közelről érdekel. Annál is inkább, mert az európai zsidóságnak még sok adni és kapnivalója van az ősi zsidó földtől.

Az új alkotmány második évfordulója

„Az új alkotmány a nemzeti követel-mények egészséges szükségleteiből fakad és az En és tanácsosaim lelkiismeretéből született meg, akik Felelhetően Szüleim mellett, a mai Románia megrementői vol-tak. Az ország, amelyre rábízam, hogy általa újjászüléssék ezt az új Alkotmányt, nagy lelkesedéssel fogadta azt, ami örömmel töltötte el szívemet. Én vagyok az első, aki hozzá vagyok fűzve és En leszek annak első őrzője, Népem javára.”

Igy szóló Ofoisága II. Károly kirá-lyunk február 27-én az ország népéhez, amikor második fordulója volt az új al-kozmány életbeléptetésének. Ebben a két-évből nagyot haladt az ország a fejlődés

utján. Rend és nyugalom honol az or-szághban és Románia konszolidációja nem remélt tempóban haladt előre.

A zsidók is köszönettel és hálával gondolnak az elmúlt két év békés nyugalmára, amelyet bölcs uralkodónk előrelátó politikája és világszerte el-ismerett nagyvonalúsága teremtet meg számunkra is. Epen ezért az alkotmány-kihirdetés második fordulóján együtt ün-nepelt a zsidóság az uralkodó nemzettel és annak örömeiből maga is részt kért. Ez egyben ígért arra is, hogy a jövőben sem fog szünni egy pillanatra sem a zsi-dóság fidozatkészsége az ország tovább-fejletésének előmozdítására.

„Nyugaton a helyzet változatlan“

Százezer zsidó harcol a nyugati szövetségesek hadseregében

A németek állandóan azt hangoztatják, hogy szembeállanak a zsidósággal, amelyet legfőbb és legádázabb ellenségüknek tekintenek. A „nemzetközi zsidóság“, ahogy a nemzeti szocialisták aposztrofálják a szerencsétlen küzdő és sorsüldözött zsidóságot, valóban a földgömb száz országában él, de sohasem gondolt arra, hogy harcoljon a német nép ellen. Sőt, egyetlen népek nyelvét, kultúráját sem terjesztette a legutóbbi ezer évben annyira, mint éppen a németét. A hála ezért az üldözésnek az a minden képzeletet felülmúló foka, amelyet ezuttal nem akarunk érinteni.

Visszatérve a zsidóság valóban önmaga haladás ítéletét írta alá, ha belemegyek abba, hogy egy hatalmas nép, fegyverrel a kezében egyszerűen kiirtására törekszik. Amikor pedig bátran, mint férfi a férfival szemben állhat fegyverrel a kezében, akkor ezen is csodálkozunk a „Reich“ határain belül, mert azt mondják, hogy ez a „minderwärtig“ zsidóság még azt sem érdemli, hogy „ellenességnek“ tekintés. Mi úgy véljük, hogy ez a mentalitás nem fog örökké tartani. Mert győzni kell majd annak a megérzés, belátó, a zsidót is teljesjogu emberként kezelni, a zsidót is teljesjogu emberként kezelni, a zsidót is teljesjogu emberként kezelni, a zsidót is teljesjogu emberként kezelni.

A zsidóság kétszeres kötelességet teljesít, amikor a fronton a németekkel szemben áll. Először is teljesíti kötelességét hazájával szemben, amely vele jól bánik, másodszorban pedig segíti azokat a hadseregeket, amelyek a nemzeti szocializmus világhatalmi terveit kontrakarirozni igyekeznek. Erősek jelenségekről adnak hírt a külföldi sajtóorgániumok és hivatalos jelentések. Ezekből a jelentésekből nagyon érdekes adatok tűnnek ki aravonatközlőleg, hogy mennyire lelkesen küzdenek a csehszlovák, lengyel és francia-angol zsidók: a nyugati hatalmak győzelméért. A lengyel zsidók is, akik pedig a régi kormányoktól nem lettek nagyon elkényeztetve. Egy csokrot kötötünk ezekből a híradásokból, amelyek jellemzőek és érdekesek.

HATVANEZER ZSIDÓ A FRANCIA HADSEREGBEN

Az antiszemita olyan betegség, mint a kolera. Hiába immunis ellene egész Európa, egy-egy kikötőben mégis feltűnik néha koleraanyag ember, akiket azután izolálnak. Így tesznek Franciaországban az antiszemitákkal, akiket különböző módszerekkel igyekeznek izolálni és vigyáznak arra, nehogy megfertőzzék az egész kontinentet. Az egyik ilyen preventív eszköz az antiszemita ellen alakult liga, amely most érdekes adatokat közöl a francia földön harcoló zsidók számáról.

Hatvanezer zsidó katona áll most szemben a német hadsereggel. Ezek valamennyien vagy közvetlenül a francia hadseregnek, vagy annak a légiónak tagjai, amelyek ott létesültek. Belsőülött francia zsidó harmincezer szolgál a francia hadseregben és a becslés szerint kö-

rülbelül 30.000-re tehető azoknak száma, akik külföldi zsidók és vagy az idegenlégiónban, vagy a lengyel és cseh légiónban szolgálnak.

A csehszlovák nemzeti tanács sajtóirodója is nyilatkozott ebben az ügyben és a következőket mondja:

— A franciaországi csehszlovák hadseregben a zsidók száma jóval meghaladja a zsidók arányszámát a csehszlovák lakossághoz viszonyítva. Ez megérthető, ha tudjuk, hogy nem csupán olyan cseh zsidó tagjai vannak a légiónak, akik régebben Franciaországban éltek csehszlovák zsidókból rekrutálódnak, hanem olyanok is, akik a müncheni egyezmény után érkeztek Franciaországba. De messzi földről is érkeztek önkéntesek. Így például hatszáz zsidó Palesztinából és még hatszázannak vannak Tel-Avivban, akik várnak az alkalomra, hogy Franciaországba utazzanak, mert ott harcolni akarnak. De érkeztek már zsidó önkéntesek Kinából, Holland-Indiából és más egészen távoli világrészekből is.

A ZSIDÓ SZEREPE A CSEH LÉGIÓBAN

A légió részben a fronton van már, de nagyrésze most van szervezés alatt. A nyugati fronton nem voltak még nagy harcok és így módjuk van arra, hogy nyugodtan kiépítsék kereteiket. Erősek, hogy a franciaországi csehszlovák hadsereg egészségügyi szolgálatának vezetője dr. Frankel Langer tábornok, aki a régi cseh hadseregnek is tábornoki rangban levő tisztje. Langer tudvalevőleg közismert színpadi szerző. Működik egy csehszlovák kórus is, amelyet egy zsidó katona vezényel és nagy sikerrel szerepel a különböző francia városokban.

A zsidó katonák chanukai ünnepséget is rendeztek, amelyet Faucher tábornok, Hajek Janus és Satorie cseh szeredések védnöksége alatt tartottak meg. Ezen az ünnepségen Lévy rabbi és Grün főhadnagy tartottak beszédeket, amelyekben párhuzamot vontak a cseh és zsidó nép történelme között. Nagyszámu zsidó katona szabadságát Párisban töltötte az elmúlt év karácsonyán és újév idején.

KIK ESTEK EL ÉS TÜNTETTÉK KI MAGUKAT?

Bár a frontokról rendszerint azt jelentik, hogy „nyugalom“ van, azért igen sokan ostek már el zsidók és számosan vannak olyanok, akik már eddig is hősiességgükkel kiűntették magukat. Az antiszemita elleni légió lekötözi a franciaországi elesettek névsorát és azokat, a kik kiűntették magukat.

A névsor élén Izák Blowstein áll, aki tavaly szeptemberben halt hősi halált a saar-vidéki sínyomulásnál. Blowstein háborus éremmel tüntették ki „post mortem“, ami halálutáni kitüntetés jelent. Ugyancsak így tüntették ki Maurice Kvedelman, Sigmund Tedanier és Maurice Malka katonákat is.

Napiparancsban tüntették ki Albert

Rubinstein káplárt, akiről a december 15-iki napiparancs így emlékezik meg:

— Rubinstein erős ellenséges támadások ellenére egy egész éjszaka hidegvérrel és nyugodtan védelmezte állását, a bátorság és csodálatraméltó hősiesség szép példáját szolgáltatta.

Henry Tserkeről a napiparancs azt írja:

— Szeptember 14-én említséreméltó bátorsággal verte vissza három társával együtt az ellenséges támadást és három foglyot ejtett, miközben maga súlyosan megsebesült.

Háborus keresztet kaptak a hősi harcokban sebesült Paul Heimovits, Michel Wenglinszky, Silvain Bank, M. Stimmer, valamint Georges Lévy kapitány, Maurice Siern és Wolf Brusilowsky zászkaszvezetők.

Külön szerepet kaptak azok a hős repülőtisztok, névszerint Pierre Izrael, Michel Bernard és André Tóbert, akikről azt írja a francia hadsereg napiparancsa, hogy „vakmerő és ragyogó vállalkozásokkal hajtották végre“. De még gyarmati zsidók is hősiessen harcolnak, akik közül Charles Hanoun algéri zaidórol azt írja a napiparancs, hogy „a hétszeres ellenséges túlerővel szemben vette fel hősiessen a harcot.“

AZ ÁTKÉPZÉST EDDIG 8000 ZSIDÓ SZEREZTE MEG

A nemzeti szocialista uralom kezdete óta ez az átképzési rendszer nyolcezer zsidót képezett át mezőgazdaságra. Ezek közül 4500 már elhelyezkedett új hazájában — illetőleg hazájában — nagyrészt (85 százalék) Palesztinában. Az átképzés költségeinek nagyrésztét a Joint viseli, valamint a londoni menekültügyi bizottság. 1938-ig évente 100.000 dollárt költöttek erre a célra, de 1939-ben egyszerre 275 ezer dollárta emelkedett, ami azt jelenti, hogy fejenként 78 dollárba került egy-egy átképzett egyén.

Egyszerű keresztmetszete az a mai helyzete, részben abból a szempontból, hogy a hatvanézer zsidó katona miként harcol a nyugati oldalon, másrészt, mennyire elismerik hősiességüket. Meg kell még jegyeznünk, hogy ebben a számban nem foglaltatik benne az angol hadseregben szolgáló zsidók száma, amely szintén körülbelül 40—50.000-re tehető. Kereken így százezer zsidó katona harcol a nagy német hadsereg ellen, mint reguláris kiképzett katonák, akik jórészt önként vállalták a harcot s ha kell, meg is halnak a fronton, csak hogy a „gyávának“ és „alacsonyrendűnek“ propagált zsidó névnek újra dicsőséget szerezzenek, amint az a nagy világháborúban is történt, amelyben sokszázezer zsidó harcolt és rengetegen haltak hősi halál.

Bárha már ennek a háborúnak végét is látjuk és újra az anekdotta járna, amelyet a világháború után mondottak:

— A németek a zsidó tábortok miatt vesztették el a háborút.

— Hogyan? Hiszen nem is volt zsidó magvaszaru tiszt a német hadseregben.

— Nem is! De azok miatt a zsidók miatt vesztették el, — akik az entente oldalán harcoltak.

Mint például Sir Monash tábornok, aki az ausztráliai hadsereg vezére volt és katonai szakírók szerint döntő módon befolyásolta — katonai szemléletével a harcok szerencsés kimenetelét az entente javára.

Malcolm Macdonald

nagyon szigorú

Az angol alsóházban Vernon Bartlett képviselő interpellációt jegyzett be, amely szerint választ vár a kormánytól arról, hogy a Duna jegébe fagyott hajók levő szerencsétlen zsidókat beengedik-e Palesztinába vagy sem? Malcolm Macdonald, gyarmatiügyi miniszter válaszolt a kérdésre és azt a kijelentést tette, hogy a 2000 zsidó menekült számára, akik a Dunán vesztegelenek a hajókon, nem adhat beutazási engedélyt. Nem pedig azért, mert a folyó feléve kontemplált 10.000 certifikátot azoknak adott, akik eddig illegálisan jutottak az országba. Több pedig e pillanatban nem áll rendelkezésére.

Igy beszélt az angol gyarmatiügyek intézője a parlamentben. És még valamit mondott. Amit hihetünk is, meg nem is. A kémeztől fének, azoktól az álszidóktól, akik befurakodnak a brit birodalom különböző területeire, holott csupán kémeik. Ez lehet egy komoly megmondolás az angol minisztérium részéről, de ezért megbüntetni kegyetlenül 2000 zsidót, aki egy ilyen retentó telet a Duna jegén töltöttek, mégis csak sok. Elvégre lehet rósítani és az is bizonyos, hogy ezek között nem akad majd kém. Különben is ha a németek kémkedni akarnak, akkor tudnak magukon segíteni, még ha egyetlen egy emigráns sem engednek be Palesztinába. A zsidók tihakoznak az ilyen bánásmód ellen, a zsidók nem hiszik el azt, hogy ez lenne oka annak, hogy a szerencsétleneket nem engedik be. De mi megmutattuk eddig is, hogy amikor a zsidó népek legnagyobb életérdekeiről van szó, akkor nem ismerünk semmiféle akadályt, akkor a Macdonald szava is elszáll, mint a füst és a 2000 emigráns mégis parira szállt. De partraszállt még 20.000 és még 200.000 ember is. Természetesen könnyebb, biztosabb és jobb volna, ha az angol kormány segítené. De ha nem segít, úgy sem nagy baj. Ha fölük függött volna, akkor ma is úgy nézne ki Palesztina, mint egy szegény

MEZEY BÉLA

Reb Majse talisza

Ennek a históriának a főszerepője Reb Majse. Kérhetném a teljes, becsületes családi nevét is, de többféle megnevezéssel nem teszem. Először is azért, mert ha véletlenül az öreg ur kezébe jut az újság és elolvassa, képes Mezőalmáról beutazni Nagyváradra és onnan összeházi, amígért dolgot nyilvánosságra hozom. Másodszor meg nem akarom a mezőalmási sajtóknak, Reb Lözsernek bizonyára tüneményes hargját viti tárgyává tenni. De ne vágnak az események elé...

Reb Majse hátszáz évvel ezelőtt Mezőalmán vásárolta a faragottát, gömbudat és zsinólyt a váradt és kolozvári fakereskedők részére. Mikor a gyermek megnekedt, beköltözött Hunyadra és ott őnlő felkereskedő lett. Összeszedett a keddi hétpiacon fél vagon faragottát, megpótolta katonatorral és vagy kétszáz kötsz zsinólyval és megvált a „komplett tonnas vagon“. Akár volt rá rendelés, akár nem, az öreg ur feladta a vagonot valamelyik váradt vagy kolozvári fakereskedő címére és csütörtökön ment a pénz után. Le is vontak neki valamit, mert állítólag hiányzott a vagonból és summa summarum, az öreg kevesebb pénzzel jött haza, mint amennyit volt kedden hajnalban a hunyadi lapác kezében. Ebből a kereséiből élt vagy harminc esztendőig, ebből ne-

— Láttam, mások is leugrálnak, ha azok tudnak, én is tudok.
A fia — közel jár a hatvanhoz — elmosolyodott. Most menjen, szálljon vitába az öreggel, hogy

Perlodont

FEHÉRITI A FOGAKAT ÉS ILLATOSÍTTJA A SZÁJAT

gyarmatoeska. Olyan Kenya-féle. De a zsidó keserű sors, meg a mi vitalitásunk, amely túlnó minden mesteréges akadályon és kereteken, nem engedi ezt meg...

Mi a véleménye a jövőről a

Palesztina-barát angoloknak?

A „Palesztine“ című újság, amely az angolok Pro-Palesztina bizottságának hivatalos orgánuma, érdekes cikket ír arról, hogy mi a véleménye számos angol parlamenti képviselőnek és politikusnak a jövőt illetően. A lap szerint a legjobb megoldás az lenne, ha Transjordániát hozzáfűznék egy arab államhoz, míg a jelenlegi Palesztinát át kell adni az angolok a zsidóknak, hogy ott egy önálló államot létesítsenek. Ez még abban az esetben is szükséges, ha az angolok és franciák győznenek a háborúban, mert az kétségtelen, hogy a kelet- és közép-európai zsidóságot valamilyen el kell helyezni, mert a háborúval nem lehet majd megoldani azt a kérdést is. A zsidókérdést csak úgy lehet megoldani, ha egy önálló zsidó állam létesítését elősegítik, mert csak ez volna a végleges és alapos megoldás.

Erősek, hogy hova jutott el az angol felismerés? Ezt a cionista elvet valók már régen hangoztatják. Hiába érme véget ez a háború annak, hogy a jogaitól megfosztott zsidóknak esetleg visszaadnák emberi jogukat, ez még mindig átmeneti és nem végleges megoldás volna. Hát akkor mi a „végleges“? Amit a „Palesztine“ brit kiadó mondának: Palesztinából egy zsidó országot kell csinálni. Ahol a zsidóság is élne a maga igazi életét. Mi is azt valljuk, hogy amíg ez meg nem valósul, addig minden csak átmeneti intézkedés. Lehet, sőt kell küzdeni

a közép-európai zsidóság egyenjogusításának újraébredéséért, de ez is csak úgy volna igazi valór, ha mögötte ott állana örökélt reménynek és vigasztal: a palesztinai zsidó állam...

A perui parlament

A perui parlamentben „koves“ vva volt. Mielőtt azonban megmondanánk, hogy miért, előbb arra kell kérjünk az olvasót, hogy vegye elő Délamerika térképét és nézze meg, hogy merre is van ez az állam? Vagy ha nemrég járt a középiskolát, akkor amugy is emlékeznél fog rá. Esetleg azért is ismeri már, mert amikor kereste, hogy hova is lehetne kívándorolni, lehetséges, hogy mutatójával már járt is arra. Nos, erről a Peruról van szó, ahol valamikor a spanyol hódítók keresték az azitekok kincsét. Ennek a Perunak is van parlamentje, ahol a törvényeket hozzák. Egyik képviselő indítványt nyújtott be, amelyben kéri, hogy az ott élő zsidókat vegyék külön társaságba, mert háború esetén „az államnak védekezni kell a községségétl cikkekkel üzérkedők ellen.“

Peru történelmében az első eset, hogy a zsidókérdésről tárgyalnak. Viszont igazság az is, hogy több képviselő igen határozottan szállt síkra a zsidóság érdekében. Az egyik zsidó képviselő kijelentette, hogy ő nagyobb hazait, mint az a képviselő, aki az antiszemita törvényjavaslatot benyújtotta a parlamentnek. Az is kívánt a zsidókat képviselő beszédeiből, hogy a perui zsidóknak igen kicsiny szerepük van a perui élelmerési igazban és ezen a tőren a főszerepet az olasz, japán és kínai lakosok töltik be.

Amikor Berlin vezetőkörrel olvasták a hírt, bizonyára örömet éreztek. Elvégre nem csekélység, hogy a világ másik szé-

zok a „mások“ nem kilencven évesek? Vátokezzen egy izmos és fiatalokat is megszágyentő erőt, egásgyánnal? Nincs értelme, kélőben is az öreg rendkívül makacs, bebeszél, indulatos és egy kicsit veszekedős természetű volt világlátásban.

Ezért jött rá most kilencvenkét éves korában az a haj is, amit elmondunk. Az öreg ott éi Mezőalmán a legidősebb leányánál, mert mióta a néni szegény meghalt, ott tölti a napjait imádkozással, fillemondással és pipázással. A haj ott kezdődött, hogy az öreg bizony süket már. A gyerekei kibánnak, hogy az öreg megérthesse. Az öreg, akinek mind a harminckét foga megvan, soha életében dokijornál nem volt, ezt a tény nem hejtendő elismerni és ebből származott minden veszedelm.

Hosánoh-Rabbokor az öreg korán reggel ment a templomba, a mezőalmási Reb Lözér az esős szarkóthi időjárás alatt egy kicsit megbűbültet, vagy ismerkedésodott a hangjával a másnapi imádkozáshoz, elég az hozzá, hogy az öreg fülichez csak szakadozottan, elmosódottan jutottak Reb Lözér fohászai... Az öreg nem tudta követni az előimádkozót és helegabályodott az ünnepi ima rengetegébe s ami soha sem történt vele, nem tudta hogy hol tartanak...

No hiszen jobb lett volna Reb Lözsernek meg se születni... Alig, hogy vége volt az imádkozásnak, az öreg nekifutott Reb Lözsernek és lehordta mindennek. Nem tud imádkozni, egy szavát sem lehet értetni és hogy minek áll az Ormeház, ha nincs

lén lévő állam törvényhozásig is eljutott az ő propagandájuk eredménye. Az, hogy eredménytelen volt, nem számít. Minden kezdet nehéz. De a fontos az, hogy a perui parlamentben is beszéltek már a zsidókról. Egyelőre nem ellenségesen. De ahogy mi az emberi butaságot ismerjük, célt fog érni még Peruban is. Csak idő kérdése...

A mózesi jog Svédországban

A mostani európai konfliktációban az egész világ figyelmét Svédország felé fordult és így érhető, hogy a külföldi esszé-irodalom meggazdagodott több Svédországról szóló tanulmánnyal. Egy svéd jogról szóló értekezésben többször olvassuk annak kiemelését, hogy a svéd jognak jus subsidiariumja, azaz kiegészítő része volt: a mózesi polgári jog. Ez a különös megállapítás nem ismeretlen dolog. Erre hivatkozik már 1777-ben egy német jogtudós: Johann Dávid Michaelis.

„Mosaisches Recht” címen hat részből álló nagy munkában dolgozta fel a göttingai egyetemnek tudós professzora Michaelis a bibliai jogrendszert. Bevezetésében elmondja, hogy a mózesi joggal Rabenius upsalai professor felkérésére kezdett foglalkozni. Tudományos érintkezésük kapcsán megtudta Michaelis, hogy a svéd jogrendszerben, a mózesi jog a kiegészítő jog szerepét játsza. Erdekesek azok a fejtegetések, amelyeket ezzel kapcsolatban közöl. Igazolja azokat a ceremonális törvénykomplexumokat, amelyekről a régi talmudi hagyomány azt mondja, hogy a világ népei miattuk kerültek a zsidókra. Ilyenek az étkezési törvények (a vér tilalma), a keverésről szóló tilalom (szőlőtől mellé nem lehet gabonát vetni). Michaelis, ez a fajnémet tudós, logikus és ésszerű törvényeknek tartja éppen úgy, mint az áldozatokról szóló előírásokat, valamint a szombati munkaszünet törvényeit. Az istenhit megszüldésére a zsidó államnak olyan létjogosultságot biztosít, amelyhez hasonlóval egyetlen mai állam sem dicsekedhet — Michaelis szerint.

Ha ezeket olvassuk, akkor döbbenünk még jobban rá arra, hogy milyen időkben is élünk most? 1777-ben egy fajnémet tudós Michaelis, a nagy nemzsidó

tudós és göttingai egyetemi professor nagy munkát ad ki arról, hogy milyen szerepe is van a svédok jogtörténelmében a „mózesi jog”-nak. Ma nem érnek rá erre még a tudósok sem. Ma titkos gázokat és gépfegyvereket újabb závarokat kell konstruálni, mert ma nem a „jog”-ot tanulják, hanem a jogtalanságot gyakorolják. És ez nem a „mózesi jog”, Ez valami egészen más.

Egy kis elmélkedés zsidó nagyságokról

A zsidóság 3500 éves történelmében az utolsó század (1830-tól 1930-ig) a zsidóság fénykorának nevezhető. (Az utolsó évtizedről jobb nem beszélni.) Ennek a korszaknak szépreplői érdekes nevek és világhírességek voltak. Heine, Mendelssohn, Bartholdi, Lassale, Cremieux, D'Israeli, Montefiore, Gambetta, Zunz, Hermann Cohen, Rathenau, Léon Blum, Hore Belisha, Einstein, Bergson és még rengetegen mások. Csak világtörténelmi értelemben vett elismert nagyság és a névsor élére talán Georg Brandes kerülhetne.

Georg Brandesnek ötven éven át döntő szerepe volt irodalmi és művészeti kérdésekben. Lelkes dán hazafisága mellett kozmopolita volt. Párisban, Londonban, Berlinben, Rómában teljesen otthon érezhette magát. Korának összes nagyságai barátságukkal tisztelték meg, így Taine, Renan, Stuart Mill. Ő fedezte fel az európai irodalom számára Ibsent, Turgenyevet, Strindbergert, Dosztojevskijt és a mai Németország apostolát is, Nietschét, aki egyik levelében Brandes feldevezőjének nevezi magát. Brandes fejedelmi rangot vívott ki magának szemlélet terén. Irásai legalábbis új nyelven jelentek meg egyidejűleg és ha ő írta volna „fényjelzőt”, ez felért a mai Nobel-díjjal anyagilag is. Azt jelentette az illetőre nézve, hogy arivált, egyik napról a másikra gazdag embernek mondhatta magát. A legújabb kiadások Lipcsében, Párisban, Londonban kizárólagért kinyomtatották. Brandes jó külalakja világhírt jelentett.

Brandes egy koppenhágai zsidó családból származott, a nagyszülei még kö-

Erdélyiek figyeimébe!

DROGUERIA CARAIMAN

BUCUREȘTI
Academiei 1 colț cu
Str. Doamnei
Tel. 545.80.

Raktáron tartja az összes bel- és külföldi gyógyszerkülönlegességeket, injekciókat, valamint az összes illatszereket és kozmetikumokat. Nagy választék Houbigant, Caron, Chanel, Miché, Guerlin, Patou, Grolie, stb. gyártmányokban.

Kérem kizárólagos megtekintését és mérsékelt áraitól vételezhetettség nélkül megköszönöm.

SALAMON MÓR
gyógyszerész
DROGUERIA CARAIMAN

ser háztartást vezettek, apja, anyja világi kérdésekben már közönyösök voltak. Emlékratálban írja, hogy hét éves korában azt mondta anyjának, hogy szerelne egy zsidót látni, mire anyja felemelte a tükörhöz és azt mondta: — Nézz a tükörbe és látni fogsz egy zsidót.

Nyolcvan éves korában példátlan ünneplésben részesítették Brandest. A világ összes írói, tudósai és művészei hódoltak neki. A most annyira divatos életrajzi-irodalomnak ő volt kezdeményezője és atyamestere. Julius Caesarról és D'Israeli-ről írt könyvei mintaként szolgáltak a három legolvasottabb írónak: Emil Ludwignak, Stefan Zweig-nak és Mauroisnak. Veleillett az a három is zsidószármazású volt, ugyyszintén Maximilian Harden, Carl Kraus, Theodor Wolff és még sokan, akikre még sor kerülhet, hogy írjunk részletesen róluk.

— Eljegyzés. Hamburg Mancí (Oradea) és Jäger Manó (Hafeg) jegyesek. (M.k.é.h.)

— Házasság. Rubin Ibi és Mózes Dezső (Lozarca) február 18-án házasságot kötöttek.

hangja és végül intézkedni fog a vejénél — a mezőalmási roskohlánál, — hogy ne engedje többet Reb Lózer az Omedhez, mert az nem tud imádkozni.

Reb Lózer se hagyta magát. Alig hogy elmutalt az ünnepek, bement a mezőgyéresi paphoz és cipanasolta sulyos sérelmét, hiszen őt halálosan megsértették, őt, akinek hat megyében híre van arról, hogy milyen egyszerű báltillo, akit már elakartak csalni Nagyváradra, meg Kolozsvárra előimádkozónak. Igen, neki merje mondani egy ilyen vén „uvert bol”, hogy nem tud imádkozni? Reb Lózer teljes erejéből tiltakozik és elégtételt kér. Din Tórárt akor, amely neki teljes és fényes elégtételt szolgáltat.

A mezőgyéresi pap, — mit tehetett egyebet, — jelölte a panaszt. Megidézte a dintórára a feleket és kiütötte a határnapot.

Reb Majse bácsi megszeppent. Az ügy kezd komolyra fordulni. Hiszen ő még soha életében nem volt egyházi bíróság előtt. Mit csináljon? Kiből kérjen tanácsot? Szólt ugyan a vejének, a mezőalmási roskohlának, hogy intervencionáljon Reb Lózerrel, de a veje rosszkedvében volt és haragosan visszamutatta az őregre:

— Minek csinál a tata ilyen dolgokat? Miért nem hagyott békét Reb Lózernek?

Elérkezett a vasárnap is, a dintóra napja. Az őreg felvette ünneplő ruháját és átkocsizott Mezőgyéresre. Megkezdődött a dintóra. Reb Lózer előadta panaszát. A dintóra úgy döntött, hogy meg kell hallgatni Reb Lózer, hogy tud-e előimádkozni,

vagy sem? Több sem kellett Reb Lózernek. Ugy kieresztette a hangját, hogy az ablemok is reszketnek. Előretekelt a Lecho-Dajdi, előimádkozta a Vesomrit és a bíróság tagjai egyhangúlag megállapították, hogy Reb Lózer igenis alkalmas arra, hogy előimádkozzon és mérlegelve a mezőalmási templom méretét, megállapítja a dintóra, hogy Reb Lózer — nagyon jól lehet hallani. Ha valaki süket, arról senki sem tehet, legkevésbé Reb Lózer. A dintóra becsületserzésért elmarasztalta Reb Majse bácsit és kötelezi, hogy kérjen bocsánatot Reb Lózerrel a nyilvános becsületserzésért. Azonfelül fizessen nyolc napon belül ötszáz lejt a mezőgyéresi pap kezéhez jótékony célra. De viselni kell még Reb Majsenak a dintóra költéséért is. Az is legkevésbé háromszáz lejt.

Reb Majse bácsi megsemmisülve hallgatta az ítéletet, amely ellen nincs apelláció. Nagy sóhajtozások között odalépett Reb Lózerhez és bocsánatot kért a becsületserzésért. Reb Lózer megbocsátást mosolygott Reb Majse bácsira. Az ügynek ez a része tehát rendben volna. De hátra van még a pénzügyi rész. Ötszáz lejt bűntétele és a költségek, összesen nyolcszáz lejt... Smá Jiszroél! Nyolcszáz lejt. Reb Majsenak, az egykori hunyadi faragótúra és gőmburderkereskedőnek, aki hat leányt adott tisztességben férjhez — soha életében nem volt együtt ennyi pénze. Honnan vegyen ő kilencvenkét esztendőskorában nyolcszáz lejt? Ribbajna! se! Ajlomi! Miből? Mikor neki a veje szokott adni 50–100 lejt, hogy

legyen az őregnél „egy kis pénz” egy-egy pipadobányra, vagy a kolozsok számára.

Emult egy nap, két nap. Az őreg sóhajtozott, nem találta helyét. Éjszaka nem aludt. Az étel sem ízlett neki. Összetört a dintóra és a tudat, hogy tényleg ő volt a hibás, mert bizony már nem hall jól. És most még ráadásul ez a szörnyű pénzügyi nehézség. Honnan teremtesse elő a nyolcszáz lejt? A gyerekeinek nem írtat, mert azok részint szegény emberek, akiknek kenyérre, meg tüzelőgátra kell a pénz, nem ílyesmikre, másrészt meg szegényli is magát, hogy többet kérjen pénzt. De viszont a „knászt” csak meg kell fizetni. Az ítélet: — ítélet...

Nem tudni tillem mondás, vagy pipázgatás közben, de egyszerre csak észbe jutott a tállisz. Az új tállisz. Ennek is megvan a maga története. A legkisebbik veje, a Kolozsváron lakó Márjeme leányának férje két évvel ezelőtt vett az őregnek egy tállisz, hogy majd „ha el kell menni”, ebbe tegyék az őreg, nem pedig abba a kiköszölt, kivékonyodott, összepiszkolódott régi tálliszbe, amelyet az őreg mindennap használ. Valami apró követelése volt az őregnek a vejen és addig unszolta, hajította a vejét, míg végül megvette az őregnek a „sébessz-tállisz”. Visszette egészségével. Szép tállisz. Gyönyörű „tűrkisb” cikizós fal, rajta kis csengettyűs „átorok”. Fietett érte a veje több, mint ezer lejt a kolozsvári szoférról. Ez a tállisz jutott észbe az őregnek. De előbb levelet kell írni. Meg kell írni le-

WASSERSTROM SÁNDOR:

Dr. Al. Safran,
országos grandrabbi
a „Népünk” utján
üzen Erdély zsidóságának...

1. TALÁLKOZÁSOM DR ALEX SAFRANNAL A ZÜRICHÍ CIONISTA VILÁGKONGRESSZUSON

București, február hó. Amikor egy-egy esemény lezajlik a közösségek életében, annak jelentőségét csak évtizedek múltával lehet lemérni. Különösen amikor egy-egy személyiséget választanak meg, akinek országos jelentőségű feladatai vannak, akkor a választás értékét csak évtizedek retrospektív látatából lehet teljes mértékben értékelni. Erre gondoltam akkor is, amikor a zajló és lübbelő eleveneségű évvesztásban jártam és értesültem arról, hogy dr. Niemirover grandrabbi örökös betöltötték. Sajnádom, hogy a választási aktusnál nem lehettem jelen, mert az előző érdeklődésem miatt, de annak lényegét és az aktus jelentőségét megittuk annak idején a „Népünk” hasábjain.

Dr. Al. Safran az új országos főrabbi és amint emlékeimben kívül, azonnal rátaláltok nevére. Mikor és hol találkoztam már ezzel a névvel? Illetőleg a jelenlegi zsidó történelemben — legalább az ország határain belül — szerepet játszó egyéniségek? Dr. Al. Safran-nal, a fiatal grandrabbi-val én már találkoztam. Hol? Zürichben. Mikor? Két és fél évvel ezelőtt a cionista világkongresszuson, amikor is minálkellen a romániai mizrachista frakciót képviselték. Csak hogy ő az ékkirándulást, én pedig az erdélyi mizrachistákat. Természetesen ez maga is lelki kapcs-

latot jelent, mert ez olyan zsidó politikai platform, amely közel tudja hozni egymáshoz az embereket. Cionisták vagyunk, annak is vallásos irányzatához tartozunk, — ez mindenesetre kapocs, amely összekötheti az embert.

2. EGY RABBI, AKI ÖSSZEKÖTI NÁSZUTJAT EGY NAGY ZSIDÓ VILÁGSEMMENYEL

Visszaemlékszem, hogy Zürichben kíváncsi voltam, hogy kik a képviselői a reggeli mizrachistáknak. Bemutattak ekkor egy közepes méretű, szemüveges fiatal embert, aki fiatal feleségével tartózkodott Svájcban és akiről azt is megtudtam, hogy ez volt a nászutjuk, amint az illik egy fiatal, lelkes zsidó emberhez, aki egy fiatal rabbi is. Összeköti a nászutot egy nagy zsidó világeseménnyel, mint amilyen az akkori történelmi jelentőségű cionista világkongresszus volt.

Kíváncsiságomat azaz hűtöttem le, amikor, hogy megismerkedtem vele és feleségével. Kezét fogtuk, néhány szablonos szót szölvünk egymásnak és most utólag is bevallom, hogy nem gondoltam akkor, hogy az a szerény, aig huszonnyolc éves pászemes fiatal ember, nem is sokára, a csaknem egymillió főnyi romániai zsidóságunk legfőbb egykészi reprezentánsa lesz. Nagyon csendesen és szerényen viselkedett, feszülten figyelte a vitákat és a nagy szónokok hatalmas filippikáit. Nem

tudhatta akkor senkisé, — tehát jómagam sem, — hogy a szerény hallgatóság mit takar? Egy nagy tudóst-e, egy vezetésre hivatott embert, vagy pedig egy szürke egyéniséget, aki végig a homályban fog maradni?

3. AMIKOR A KISEBBSÉGBEN LEVŐ REGATI ZSIDÓSÁG VÁLASZT AZ EGÉSZ ORSZÁGNAK

Annál nagyobb volt meglepetésem, amikor arról értesültem, hogy az a csendes zürichi fiatal ember lett a mi országos főrabbinak. De vajon a „mi” országos főrabbinak is? Ha kellő őszinteséggel válaszolunk erre, akkor „elv”-ben nem az. Mert sem a zsidóság képviselői, sem pedig az

Dr. ALEX SAFRAN országos főrabbi

illetékes hatóságok nem gondoltak arra jó husz évvel át, hogy kellőképpen kiégyérsítsék az országos rabbi megválasztására vonatkozó határozatokat és miniszteri jogát hagyott alapszabályokat. Ezért történt azután, hogy megválasztásába semmi beleszólása nem volt sem az erdélyi, sem a bukovinai, sem a besszarábiai zsidóságunk. Csak az ékkirándulási hűközségek szövetségének delegátusai a főrabbiválasztás, ami eváltalán nem lehet helyes. Mert hogy is lehet az, jó, akik egy minoritás választ meg, egy országos zsidó vezérélőnöknek.

Ezáltal az ékkirándulást 250.000 főnyi zsidósága írja elő, hogy ki legyen az összes romániai zsidók legfőbb egyházi képviselője és szenátusi reprezentánsa. Nem is jól van így, sőt rosszul van ez azért elsősorban mi zsidók vagyunk felelősek. Mindég arról beszélünk, hogy egyegyesíteni kell és amikor eljön az ideje egy ilyen fontos egyházi zsidó és közjogi funkciókat, kiderül, hogy nem is tartozunk Bucureștihez. Az országos grandrabbi választásba semmi beleszólásunk nincs.

Hogy is lehetséges az, hogy míg nekünk és a bukovinaiaknak régi, mondhatni évszázados hűközségi konstitúciónk van, addig a reggati — inkább templom-egyesület jellegű magánviselő — „hűközségek”-nek legyen csak beleszólási joguk a grandrabbi választásba. Kicsiny reggati falvak zsidói is beleszólhatnak ebbe, de a bukovinai olyan nagy zsidó centrum, mint Cernăuți, vagy az erdélyi tekintélyes központok, mint Nagyvárad, Kolozsvár, Szatmár, Arad, Temesvár, Brassó és Sziget, mint kivülálló idegenek álljanak szemben? Vagy a besszarábiai hatalmas zsidó centruma Kisenevet nem ér-

nyának és vejének Kolozsvárra, hogy ha — Isten őrizen — elérkezik az utolsó óra, ne keressék az új tállisz a mezőalmási vén, hanem tudják már is, hogy mi történt vele. Majd a kolozsvári vő váltva ki. Mert Reb Majse bácsi elhatározta, hogy a féltett tállisz elzárkósszija. A veje ezer lejt adott érte, biztosan fog rá kapni nyolcszáz lejt kölcsön. Talán meg tud tartarítani annyit, hogy kiváltsa, de ha nem, akkor majd kiváltja a kolozsvári veje.

Elővette a vadonatúj tállisz. Áment Marmorstein urhoz, a gazdag terménykereskedőhöz. Előadta a nagy baját. Marmorstein ur végighallgatta az őreg figyelmesen, őreg-tisztelet. Hagyta, hogy az őreg fejzeze be a mondanivalóját, nem szólt volna közbe a világról sem. Mikor Reb Majse bácsi befeczebe, Marmorstein ur kinyitotta íróasztala fiókját, kivett nyolcszáz lejt, átadta az őregnek és átvette tőle a tállisz. Kamatmentes zálogként.

Másnap az őreg újra átkocsizott Mezőgyéresre, kifejtette a bűntételeit és a költségeket. Hála Istennek, hogy ki esett le szívről. Csak most már addig maradjon életben, amíg összetud gyűjtíteni a magáétól annyit, hogy kiváltassa a tállisz Marmorstein úrtól...

Mert a vejére nincs mit számítani. Ha Isten őrizen hamarabb találma elmenni, mint ahogy öszszegyűl a pénz, akkor mégis csak az ócska tálliszban fogják eltemetni, az új pedig ott fog heverni Marmorstein úrtól...

Most ez a gondolat gyűrti Reb Majse bácsit és felháskodik, hogy csak annyi lágt engedjen neki a Jóisten, hogy a tíz-husz lejes pipadobány-pénzből ésszeggyűljön a nyolcszáz lejt és visszatérüljön a tállisz... A veje is írt neki. Nagyon haragszik, hogy a tata zálogba eszopta a tállisz... Ő bizony nem fogja kiváltani... Inább azt kívánja, hogy a tata váltva ki... hogy érje el egésszében, erőben az időt, mikor öszszgyűl a nyolcszáz lejt... Ilyen célra neki máskor ne legyen nyolcszáz lejtje...

Az őreg Reb Majse elővassa a levelet és haragosan öszszehuzza a szemlábúkat... Ilyen háttérnek ezek a gyerekek... nem akarják kiváltani a tálliszát, amelyben a „chijász hámészim”-kor is fekdüni akor... Jaj, de hátálának ezek a gyerekek...

Néha-néha megborzong. Jó erőben van ugyan, de mégis mindennem elkövetkezhetik a vég. Mi lesz akkor? Mi lesz a tálliszal? Igeán nem fogja visszaváltani a veje?

Az író siet megnyugtítani az olvasót. Most írja Marmorstein ur Mezőalmásról, hogy a tállisz ki van már váltva, csak Majse bácsi nem tud még róla, mert az őreg képes arra is, hogy újra öszszevázz Reb Lózerrel... Az ilyen őreg embereknél soha nem lehet tudni...

dekl ez az ügy? Holott van olyan, sőt sokkal nagyobb nagy hilközség és közbőség, mint egy-egy „tekintélyos” regáti városkád. Ez nem lehet így jó és ha ezáltal jól is választottak dr. Saitan főrabbi személyében, ez nem jelenti azt, hogy az elven ne kelljen mielőbb változtatni.

4.

A GRANDBAN A GRANDRABBINAI Beszélgetnem kell vele. Ezt határoztam el, mert tudni kell az erdélyi zsidóságnak, hogy mi a véleménye a kormányhatóságok által is jóváhagyott grandrabbinak új pozíciójáról, a zsidóság jövő feladatairól és egyebekről.

Érdeklődtem, hol lakik az új főrabbi? Mivel még Bacau az a hely, ahol most funkcionál és az installációig még nem foglalta el állását, ideiglenesen a Grand hotelben lakik, ahogy illik is egy „grand” rabbinak. Amikor először kerestem, nem találkoztam a fővárosban, csak utóbb érdeklődésemre tudtam meg, hogy újra visszaérkezett Bucuresztbe. Előbb telefonon próbáltam megkérdezni, hogy mikor lehetne beszélgetni vele? Kérésre nem akartak összekapcsolni vele, amint később értesültem azért, mert szigorúan meghagyta, hogy azokat, akik keresik köz- és magánügyben, egyelőre amúgy sem fogadják. De amikor megjutott, hogy Erdély legelterjedtebb zsidó lapjának nevében keresem és akarom megszólaltatni ezeken a laphasákokon, akkor szívélyesen jött a telefonhoz és megbeszélte, hogy ebéd után két órákor felmegyek hozzá — ebédutáni iktetőre.

5.

ANTIM DISKURZUS A PÁROLGÓ TÖRÖKKÁVÉ MELLETT Amikor a lift zajtalanul ment velem az emeletre, arra gondoltam, hogy az új grand-rabbi már a szállói háziól magával hozta a zsidóság és a tradíciók iránti szeretetét, hiszen atyja, az a Bezalet Saitan volt, aki Bacauban milködött és jámborságától, szerénységéről volt közzismert.

Halkan kopogtatok az ajtón, amely lassan kinyílik és egy hölgy fogad az előszobában. A grand-rabbi bájos és fiatal felesége ő. Amikor bemutatkozom, azonnal megjegyzi, hogy már vártak a megbeszélés értelmében. A fiatal főrabbi oléom siet, kezelegünk és udvariasan helyet kínál. Tudom, hogy az ilyen beszélgetés rendszerint dicsőítősen indul. Ezért azonnal a zürichi napokra emlékezem és hivatkozom arra, hogy jómagam is mizrachista vagyok és ebben a minőségben, mint az erdélyi cionisták egyik vezetője, vettem részt a világkongresszuson. Üdvözölöm is, mint a regáti mizrachisták elnökét, akik örömmel üdvözlik, hogy egyik vezetőiket látják a grandrabbi díszes székében.

Első impresszióm, hogy a főrabbi mióta láttam „megemberesedett.” Szakállt növesztett, pápaszeme mögül jóságos szemek tekint reám, de maradt az a szerény, csendes tudós ember, aki volt. Most már érzem és látom, hogy a szerénység mögött értékek rejteztek, amit a zsidó közösség vezetőinek jó szeme is felfedezett és magas pozícióba juttatta, mint arra legérdemesebbel. Megtudom, hogy a házaspárnak kis gyermeke is van, akit még Bacauban tartanak és csak végleges be-költözésükkor hozzák magukkal.

A régi zürichi emlékek és a török kávé hangulata révén hamar melegedebé válik a kapcsolat közöttük, előbb a cionista világhelyzetéről, a palesztinai zsidóság nagy feladatairól beszélgetünk. Lassan úgy vezetem a diskurzus irányát,

hogy kérdések és feleletek formájában interjú alakuljon ki belőle. Kényes kérdéssel kezdem és éppen ezért nagyon diplomatikusan:

6.

ÚJ UTAKON — AZ ÚJ GRANDRABBI — Főrabbi ur dicső elődje, Niemirover néhai grand-rabbi egyizben, amikor sokan és sokszor keresték fel Erdélyből különböző ügyes-bajos dolgaikkal, azt mondotta, hogy tulajdonképpen őt az ókírásyágheliek választották meg grandrabbinnak és miért kell neki mégis a főhatalmi változás után az országához csatolt területek zsidóságának ügyeit is intézni. Már csak azért is tarhas nekí, mert a Coral templomkörzet és más ügyek is rendkívül fel foglalták minden idejét.

A főrabbi figyelmesen hallgatta felegetéseimet és a következőket válaszolta:

— Nagy elődöm felfogását, — ha szabad így kifejezem magam, — e téren nem osztom, mert én, mint új országos rabbi, úgy érzem, hogy minden egyes romániai zsidó ügyét szívemben kell hordjam. Dacára annak, hogy engem is csak azok a regáti hilközségek választottak meg, mint annakidején őt, azért úgy érzem, hogy mindenki bizalmára rászolgálok majd. Könnyűbőség lesz az annál inkább számomra, — mondja a főrabbi, — hogy a két pozíciót elválasztották egymástól és Coral templom külön főrabbit választ.

7.

ÜZENET — ERDÉLYI ZSIDÓSÁGÁNAK — Mondhatom, hogy különösen súlyt helyezek arra, hogy az erdélyi zsidósággal felvegyem a szoros kapcsolatot. Ha nem is voltak részt a megválasztásomon, ez a legújításom nem változtat. Sőt, beakarom és be is fogom bizonyítani, hogy mennyire képviselni akarom majd érdekeit az erdélyi zsidó közösségek is.

— Különösen szívemhez van nőve a vallásos zsidóság, mert hiszen, — amint megválasztásom utáni beszédemkor hangsúlyoztam, — példaképem én előttem atyámnak, Bezalet Saitan bacaui főrabbinak példája, aki mindenkor arra tanított, hogy a szent Tóra számomra a zsidóság lényegét jelenti. Ezért lelketem ez Tóra és az Igeoz hitememé vált. Az Igeoz törekvésem, hogy a Tóra legyen központja minden törekvésemnek és tevékenységem irányítója. Ezzel akarom megerősíteni hitveim lelkét is, mert lelkeim egész mélyéből vallásos vagyok. Ettől a tradíciótól szelentől vagyok áthatva és minden jámborlelkű atyám, mesterem, a gaon Bezalet Saitan z. c. l. oltalma belém. Ez lesz lényege tevékenységemnek és atyám élete és munkássága lesz a világító lámpya, amely mutatja számomra az utat, amelyen haladnom kell.

Egészen átszellemült az új főrabbi arca, amikor ezeket mondja és ezután így folytatja:

— Ön — szerkesztő ur — és lapján keresztül ízenem az erdélyi zsidóságnak,

hogy bennem mindenkor, minden kérdésben lelkes támogatóra talál.

— Hiszen tudom azt is, hogy az erdélyi zsidóság képviseli a legvallásosabb réteget országunk zsidóságának és az ő bizalmukra is érdemesnek akarok mutatkozni. Nem pozíciómmal, — hanem lelkesen fogva, amely feléjük vonz. Arra kérem az erdélyi zsidóságot, amelyhez ezáltal először fordulok, hogy támogassuk egymás munkáját bizalommal és megértéssel, mert így — csakis így — tudunk eredményes és nagyvonalú munkát kifejtetni a „kallal-jiszroel” érdeklében.

8.

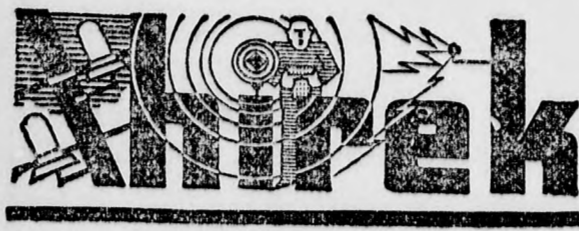
A NEVELÉS UTÁN-FOTLÁSA, ES AZ IFJUSÁG MEGMENTÉSE... — Rendkívül sok aktuális megoldásra váró kérdése van a zsidóságnak. Így, hogy mást ne említek, — mondom, a rabbiak és tanítványok utánpótlásának kérdése nagyon sok aktualitással bír. Nincsen megfelelő utánpótlás és az erdélyi zsidó iskolák rendkívül nagy tanerő hiányban szenvednek. Természetesen ez kapcsolatos azokkal is, hogy a zsidó ifjúság vallásos nevelése is sok kívánnivalótól van megfosztva.

— Tudom érzem, hogy ezeken a hiányszakokon mielőbb segíteni kell. Már zsidó-politikai felfogásom is magába involválja ebbeli felfogásom lényegét. Ön tudja jól, hogy szívvel-lelkelrel vallásos cionista vagyok. Ezt a felfogásomat nemhogy nem hagyom cserben, hanem tovább akarom lépíteni. Ez pedig magabiztosítja azt is, hogy az ifjúságot vallásos szellemben akarom nevelni. Tudom és érzem a chinuch fontosságát, tudom, hogy a fiatalság — hiszen magam is fiatal vagyok még, — különböző világlátások között hanyólik és kell lenni egy irányító kéznek, amely nekik a kellő utat megmutassa. Legszívesebben feladatunknak fogom tekinteni, — ezt is izenem az erdélyi zsidóságnak, — hogy a tradíciók szellemében dolgozzam az egész zsidóság javára és üdvére!

*

Ezután már nem folytattuk a beszélgetést ebben a tónusban, hanem mindenféle egyéb kérdéseiről beszélgettünk. Ebben a beszélgetésbe bekapcsolódott a grand-rabbi igen bájos felesége is, aki jelenlétére, hogy örömd, amiért már csak ültököttem van, mert utazhatunk haza Bacauba, ahol kisgyermekük és az otthon szombati nyugalma várja őket. Több, mint két órát töltöttem az új grand-rabbival és azaz az impresszióval távozom, hogy az ókírásyághel hilközségek testülete jól választott. Olyan egyéniséget kaptak meg az ország vezetői egyházi fejülnak, aki vallásos világnézetével, tudásával, szerénységével, okosságával még sok dicsőséget fog szerezni az egész romániai zsidó közösségnek.

A Grand-szálloda folyosóján is kísért még az új főrabbi és meleg köszönettel kapcsolatosan kijelentette, hogy különös öröm számára, hogy a „Népünk”-ben keresztül veheti fel először a kontaktust az általa igen nagyrabecsült erdélyi zsidósággal...

Inscris în registrul publicațiilor periodice prin ordonanța No. 9/1928. Dos. No. 85/1928. Tribunalul Bihor, Secția III-a.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Oradea, Str. Miron Pompiliu No. 8. Telefon: 21-40

Magyar 5700

Péntek: Adar 21, március 1.
Szombat: Adar 22, március 2.
Heti szidra: ויקרא וישעיהו
Heti haftora: וישעיהו
Szombat kezdete: 5:51
gyertyagyújtás 6:00
Istenizület kezdete 6:11
Szombat befejezése 7:07

Hirdetés, amely mindent elárul

Budapesti egyetlen nagyobb szabedűű újságának, az „Újság”-nak hasábjain jelent meg a legutóbbi vasárnapon ez a hirdetés, amelyet úgy ednek le betűről-betűre, ahogy az a lapban megjelent:

Kemény téiben lúóanyag, élelem nélkül sokezer ember munkát keres

Szakmunkást, alkalmi munkást, bármilyen munkaszerőt ajánl a Magyar Izraeliták Pártfogó Irodája
Budapest, VII. Benczúr utca 2. I. 140 066

Kelle ennél hübb és egyúttal borzalmasabb fotográfia arról a helyszínről, amiben a magyarországi zsidóság szenved?

Sokezer ember munkát keres! Nem úgy, mint régen, hogy egy kereskedősegéd, vagy lakatos, asztalos keres munkát. Hanem „sokezer”. Ezután még a legszomorúbban az következhetne, amikor egy hirdetés azt mondaná, — minden magyarországi zsidó munkát keres. És ahogy kezdődik a hirdetés: „Kemény téiben”. Igeoz, hogy meleg nyáiban is szomorú volna ez, de ebben a néhány szóban egy több, mint félmillió főnyi zsidóságnak benne van egész jelenlegi élete, életheletősége és tragédiája.

Holott Morris Carlton Tropper, a Joint európai képviselője, aki éppen most Budapesten idűzik, szívesen azt mondotta a magyarországi zsidóság vezetőinek:

— „Csodálatos és nagyszerű”, csak ezzel a két szóval tudok felelni. Csodálatos, amit a magyar zsidóság alkotott, teremelt és nagyszerű, amit produkál ma is, ezekben a nehéz idűkben. Bámulatrámítóak a zsidó templomok és kórházak, Árvaházak, szeretetházak, a monumentális zsidó iskolák, a kulturális központok, a múzeum, a sok jóteknony intézmény; egyik szebb, mint a másik. Élmény számomra budapesti tartózkodásom, mert megismertem az európai zsidóság egyik legnemesebb, legmélyebben érző rétegét: a magyar zsidóságot.

Tropper megdicsűre a zsidó középosztályt és kísémbert, amely erejéhez méltóan áldoz, csak néhány gazdagabbra tett célzást, akik még mindig

FOGPASZTA DISYOL

FEHERITI A FOGAKAT ÉS ERŐSITI A FOGHUSI

nem ismerik fel az idűk szavát. M. C. Tropper amerikai zsidó, aki tisztán és nagyvonalúan lát és nem pénzért akar kapni a pesti zsidókat, hanem inkább hozott néhány százezer dollárt. Tehet nem hiezeleg és csak azt mondja, amit mi már régen tudunk. Azt, hogy mennyire áldozatkész, nagyszerű is az a zsidóság, amely arra kényszerül, hogy így egy tömegben en-block keressen munkát, mert a zsidóörvények és a még annál is szigorúbb rendelkezések kereséketlennek tették a zsidó százezeret.

Csak a felvidéki statisztika egyetlen számát ragadjuk meg ki, hogy kiegészítsük azt a torz-fotográfát, amelyet szívünk felett kell őriznünk, mint örök emlékeztetőt, a keserves zsidó sorsának. A Felvidéken 6286 iparendélyt vontak be, ennyi kereskedő huzta le a redőnyeit és zárta be műhelyeit. És ezek közül, amint az egyfel pesti zsidó lap írja, mostanában visszaadták közérdekűből háromszázat. Marad hat ezer, akik közül bizonyára sokan vannak, akik ott ácsorognak: a Magyar Izraeliták Pártfogó Irodájának ajtajában és várják, hogy napzámom munkát végezhessenek. Beült még tegnap talán holdog egzisztenciával rendelkező, külső szobával és rendezett anyagi körülmények között élő derék polgárok voltak.

Sokezer ember munkát keres. Kimaradt egy szó a hirdetésből. Nem ekartik még hozzátenni, de fölösleges is. Az a szó, hogy: zsidó ember. Munkát keres a zsidó ember. Dolgozni akar a zsidó ember. De nem hagyják. Ott kell álljon munkát két kezével egy semleges, de egy nagy háboruban keveredni magyarságot és zsidóságot. És ő, szenvedő emberek dolgozni akar, de nem hagyják. Értik. Kenyerüket vesztett ezrek tétlenkednek és fűtetlen szobáikban dűlögölten ezen a kemény téiben át esedűjük. Nincsen több szó szűzárunkban, amit használhatnánk. Elkoptatták már a rémes, a borzalmas, a retentés... Csak egy maradt: egy ilyen szűzű hirdetés, de ez minden keresett szónál is többet mond...

— A NÉPUNK bucaresti-i elárusítóhelyének címe: FÜZÜNGERIE ALBU Str. Lipsicani 19. (Élőre kávéházzal szemben.)

— Dr. Fred Weiss Bucuressti, a párisi francia négygyászati társulat levelező tagja, kórházi főorvos (tubercia de omeni) a délutáni 4—6 óra közötti rendezésen kívül délelűt 9—10 óra között is rendel. Bucuressti, Bdul I. C. Bratianu 9.

— Árja-törvény Szlovákiában. A Die Zeit szudétánemet nemzeti szocialista lap közli Pozsonyból: A szlovák néppárt felszólította az összes részvényt, keresztényi és kereskedelmi vállalatokat, hogy azonnal nyújtsanak be névjegyzéket összes tagjaikról és üzletvezetőikről, amelyben fel kell tüntetni az illetők nemzetiségét, állampolgárságát, vallási és faji hovatartozását. A náci lap szerint ez az intézkedés arra enged következtetni, hogy küszöbön áll a kormány által kidolgozott árjásítási törvény közzététele.

Tavaszi cipőszükségletét Kohn István
belvidrosi cipőszalonjában szerezze be
Oradea, Parcul Traian No. 1.

— Eljegyzés. Rotschild Elizabetta Valea Tarni és Steiner Menyherth Huta Voivoz jegyzése. (M. k. é. h.)

— A palesztinai kormány költségvetési feleslege. A palesztinai kormány statisztikai hivatalának jelentése szerint a kormány költségvetési fölöslege 1939 december 31-én kereken 3 millió 400 ezer fontot tett ki. Az elműlt év első kilenc hónapjában a fölösleg mindössze 866 ezer font volt. Az 1939 december havi öszbevetél egymillió 50 ezer fontot tett ki, ebben benne foglaltatott az angol kormány 675 ezer fontot kitevő hozzájárulása. A december havi kiadások majdnem 495 ezer fontot tettek ki.

LEGIDEALISABB HASHAJTÓ, VERTISZTITO, epehajtó a dr. Földes-fele „Solveo” pirula. Székrekedés, bélynyheség, rossz emésztés, gyomorrontás, felfúvódás, gyomer- és bélfájalmaknál teljes gyógyulást nyújt. Egy doboz ára 25 lei. Minden városi és vidéki gyógyszerárban és drogériában kapható.

— Weizmann professor Rosevelt elnökénél. Roosevelt, az Egyesült Államok elnöke február 9-én kihallgatáson fogadta Weizmann professzort, a Cionista Világszervezet elnökét. Weizmann lord Lothian, Anglia washingtoni nagykövete mutatta be hivatalosan az Egyesült Államok elnökének. Ennek ellenére a nagykövet nem volt jelen a Weizmann és Roosevelt között lefolyt beszélgetésnél. A kihallgatás után — amelynek igen nagy jelentőséget tulajdonítanak — Weizmann kijelentette a sajtó képviselői szerint, hogy Roosevelt elnök a beszélgetés során ama meggyőződésének adott kifejezést előtte, hogy a háború után „a palesztinai kérdés rendkívüli megoldáshoz jut.”

— Keresünk izr. vallásu nyomdai gépmestert, aki munkavezetőnek is megfelel, azonali belépésre, jó fizetéssel. Benűsülés lehetséges. Cím: Patria-nyomda Timboara I. Str. Ungureanu 17. Telefon: 10—33.

— A magyarországi hitközségek kulturális munkája. A pesti izraelita hitközség vezetősége a napokban a hitközség különböző bizottságainak munkatervét tanulmányozta. A kulturális és társadalmi bizottság ülésén Eppler Sándor főtitkár kihangsúlyozta a kulturális tevékenység kiszélesítésének szükségességét, tekintettel a változott viszonyokra. A teoretikus oktatási rendszert gyakorlati, ipari tanfolyamokkal kell kiegészíteni. Eppler közölte, hogy az ellenőrző hatóságok a legnagyobb megelégedésüket fejezték ki a hitközség két ipari iskolája tanítványainak teljesítménye felett. Győr város zsidó hitközsége elhatározta, hogy a magyar városok példájára oltalma alá veszi a kárpátaljai Toronya helyiség zsidó elemi iskoláját. Győr zsidó hitközsége évi ezer pengővel és felszereléssel fogja támogatni az iskolát. Az erre vonatkozó javaslatot dr. Kallós Henrik kormányfőtanácsos, a hitközség elnöke tette meg, míg a kezdeményezés Eppler Sándor főtitkár érdeme.

— Klein Dávid orth. kóser vendéglőjét Aradról Bucuresztbe helyezte át a Str. Brezoianu No. 14. I. e. vis-a-vis a Hotel Princiar-nal. Elsőrangú konyha, olcsó árak. (Ugyanint elsőrangú szakácsnő felvétetik.)

DENY Főbevárárlási forrás az egész ország gyógyszerárjai, drogériái, illatszertárai részére

„DENY” OLAJOKBAN
kűnőivizek, parfümök, stb. készítésére.

Arckrém, puder, szappan, stb. **Illanő olajok:** Ol. Citri, Bergamot, Me. ta. stb. — Speciális sz. nek kozmetika részére. — A legkiválóbb minőségű. — Kérésre katalógust küldünk. **Újra: Str. Doamnei 7.** (Galeria Banduzi, etal) **Bucuressti.** — Telefon: 4—28—60.

Olcson és jól élkezhets Herschkovits orth. kóser pensiójában
 BUCUREȘTI, Str. Carol 25. I. emelet
 (bejárat Strada Soarelui 7).

— Az argentinai zsidóság menekültsegélyezési akciója. A zsidó háborús áldozatokat segélyező bizottság és az argentinai Pro Palestina bizottság közölték a zsidó világkongresszus végrehajtó bizottságával, hogy az argentinai zsidóság legutóbbi Buenos Ayresban tartott konferenciája elhatározta, hogy az 1940-ben lebonyolítandó pénzküldési eredmények felé a lengyel zsidó háborús áldozatok segélyezési művének rendelkezésére bocsátja. A konferencia elhatározta továbbá, hogy ezt az összeget, amely két és félmillió pezónának felel meg, átutalja szétosztás céljából a zsidó világkongresszusként. A pénzküldési eredmények másik felét, amelyet szintén két és félmillió pezóra becsülnék, a palesztinai építómunka céljaira fordítják.

— A csehszlovák nemzeti tanács alelnöke a zsidóságról. Jan Sranek, a csehszlovák nemzeti tanács alelnöke, aki 18 éven keresztül vezette a katolikus néppártot és nemrégiben töltötte be hetvenedik életévét, a Zsidó Távirati Iroda munkatársa előtt az alábbi nyilatkozatot tette: — Az újabb feltámadó csehszlovák köztársaságban nem lesz helye a keresztényellenes fajságnak éppen úgy, mint ahogy ennek az embertelen tanításnak nem volt talaja a Masaryk és Beneš által vezetett köztársaságban sem. Nagyon természetesnek találjuk, hogy a csehszlovák százai tették meg a hosszú utat Palesztinától Franciaországig, hogy belépjenek a csehszlovák hadseregbe. Mi tudjuk, hogy a Csehszlovákiában született zsidók most szervezetet alakítanak, amelyek a mi ügyünkért fognak harcolni. Köztársaságunkban a zsidók mindig egyenjogított polgárokként kezeljük, noha fájdalmasnak tekintjük azt a tényt, hogy országunk egyes részeiben a zsidók szívesebben vallották magukat németeknek, mint csehnek. A protektorátus területéről hozzáuk érkezett jelentések arról szólnak, hogy népünk, amely maga is sokat szenved, szimpátiát tanusít az üldözött zsidó lakossággal szemben és nem hajlandó eszközévé válni a nemzeti szocialistáknak, akik embertelen és keresztényellenes antiszemita akciókra akarják felhasználni. A zsidók is megtették a magukét azért, hogy Palesztinából és sok más országból sietnek Franciaországba, életüket áldozni a mi ügyünkért és bizonyítani ezzel, hogy az ő sorsuk össze van kötve népünk jövőjével. Sranek dr. aki látogatást tett Palesztinában, nagy lelkesedéssel beszélt ezután a Zsidó Távirati Iroda munkatársa előtt a zsidók palesztinai telepítési művéről. Az emberek — mondotta Sranek — hajlamosak arra a hitre, hogy a zsidók nem alkalmasok a földmunkára. Am aki szeméivel látta a zsidók által épített gyönyörű palesztinai mezőgazdasági telepítéseket, az tudja, hogy milyen hamis és alaptalan ez a feltevés.

— A LITVANIABA KERÜLT MENEKÜLTKEK SEGÉLYEZÉSE. Az angliai lengyel bizottság 15.000 líttel, az amerikai Joint 100.000 lit és a litván zsidó segélyező szervezetek 50.000 lit hozzájárulással alapot létesítettek a menekültek konstrukív segélyezése érdekében és továbbvándorlásuk elősegítésére. Az angol segélyező alap pénzüszvegeinek egy részét Vilnában létesítendő gyermekotthon építésére fordítják. Az ottlen Mordechaj Schalit angol zsidó emberbarát nevére fogja viselni. Február elején megkezdődött azoknak a lengyel menekülteknek a lajstromozása, akik önként vissza akarnak térni Lengyelországnak a németek által elfoglalt részébe.

Harmine éves Tel-Aviv

Nagy ünnepe volt a világ legnagyobb zsidóvárosa. Illetőleg nem az a város Tel-Aviv, ahol a legtöbb zsidó lakik, mert például New-Yorkban tízszer annyi zsidó zsfolódott össze. De Tel-Aviv a világnak az a városa, ahol más nem lakik, csak zsidó. Ahol a polgármestertől a legegyszerűbb napszemósig minden ember zsidó. És ez az egész város, ott az épülő ország tengerpartján nem idősebb, mint egy „fiatal ember.” Alig harmine éves. Gyorsan épült és meg kell állapítsuk, most jubileuma alkalmából, hogy nem egészen önszántából építette fel a zsidóság. „Egy küssé” kényszerítették rá a világ zsidóságát. Legalább 50—60.000 zsidónak tel-avivi letelepedését az európai antiszemizmus juttatta oda. De nem baj, a fontos, hogy akklimatizálódnak, mégha sok kőzöttük az olyan zsidó is, aki még fél-szemmel most is a vón és vérében vonagló öreg földrészt felé kacintgat.

Harmine éves jubileumát, a város alapításának, ezt a legromantikussabb és legnehezebb korszakát alig néhány ember bámulatos előrelátásnak, töretetlen akaratának köszönheti Tel-Aviv. Az első, akit meg kell említeni, Meir Dizengoff, aki már az áldott földben pihoni ki egy bámulatosan tevékeny élet minden fáradalmát. — Neki szóllottak a legnagyobb és legkegyetlenebb szónoklatok azon a diszülésen, amelyet a zsidó-város városbázisának nagytermében tartottak meg. De még életben van harminecegy ember, akit asszisztáltak neki a városlétesítésénél és az első kapavágást is ők végezték talán a szónok legszorosabb értelmében is. Néhány házaeska állott ott Jaffa mellett harmine évvel ezelőt és most lüktető nagyvárosi élet zajlik a bulvárokon. Egy milliórd lelnél nagyobb az évi költségvetése a zsidó városnak és új kikötőjének mólói és raktházai hivatagon néznek a tenger felé, hogy az újabb jövevényeket ország és otthon alapításra csábítsák. Igen, jól mondták, ország és otthon. Mert első a zsidó ország és utána a saját otthon. Ez a szellem uralkodik ott és ezért öröm számunkra, hogy Tel-Aviv van és hogy — lesz. Mindig nagyobb és mindig tekintélyesebb szerepet fog játszani az újabbkori zsidóság történelmében.

— Elsőrendű husból késríti ort. kóser gyártmányait Rosenfeld & Meiser hentesárú és szalámigyár. Csak ezen gyártáru készülnék Sponber Dávid orth. fő-rzbi felügyelete alatt. A gyártmányok a főrabbi hechszerjével vannak ellátva. Rosenfeld & Meiser Braşov, Str. Regina Maria 8.

— Xétezeröt száz telavivi zsidó nőtköpez li a vörös Magen David. A vörös Magen David első segélynyújtási szervezet telavivi tanfolyamait 2500 zsidó nő hallgatta eddig. Január 8-án a szervezet újabb tanfolyamot indított, amelynek szintén számos hallgatója van. A Magen David a Hadasvával karöltve hasonló tanfolyamokat rendez Jeruzsálemben.

Legújabb kültöldi modellek

Fővárosi izlés
 Pontos kiszolgálás

DEUTSCH N. Női divat-szalonban
 Craşova, Avram Iancu u. 3. I. em.

Kényelmes Pensió!
 Elsőrendű ort. kóser vendéglő és bodega
Gelstein-nál, Bucureşti
 Str. Azilul de Noapte 12.- Telefon 392-15
 Olcsó és pontos kiszolgálás!

— Dr Herczeg Imre Bucurestiben (Str. Politiei 3. bis. A Regina Maria színház mellett) rendel bel- és nemi betegeknek d. u. 5—8-ig. Kvarcbesugárzások. Telefon 305—48.

— Az Agudasz Jisroel kapcsolatai a többi zsidó testületekkel. Az Agudasz Jisroel Jeruzsálemben sajtókonferenciát tartott, amelyen Mose Blau rabbi és dr Isaac Breuer számoltak be az Agudasz Jisroel sikeres együttműködéséről a Jewish Agencyvel, a Váád Leumiával és a többi zsidó testületekkel. Blau rabbi kijelentette, hogy az Aguda politikai kérdésekben már évek óta együttműködik a többi zsidó testületekkel, ám a háború kitörése szükségessé tette ezen kapcsolatok szorosabbá tételét. Az egyeztető tárgyalások sikeresek voltak, mert mind a két részről létezett az akarat az együttműködés megteremtésére. A tárgyaló felek egyeztek megérteni a szembenálló nézőpontokat és kizárni a személyi kérdéseket. Jelenleg tárgyalások folynak a gazdasági együttműködés kérdéséről, így többek között az Aguda részvételéről az amerikai egyesült cionista alapok pénzügyi akcióiban. Remélhető, hogy a Jewish Agency végül is honorálni fogja az Aguda vallási természetű követeléseit is.

— TEL-AVIV VÁROSA ÉS A PALESZTINAI KORMÁNY GAZDASÁGI PROGRAMJA. Jelentették, hogy Tel-Aviv város vezetősége elhatározta, hogy Tel-Aviv város vezetése után 130.000 font értékben azonnal közmunkálatokat indít meg. E munkáknál 2500 személyt foglalkoztatnak nyolc hónapra keresztül. Ezen munkálatok megindítása jelentős mértékben csökkentené a telavivi munkanélküliséget. A városi tanács a napokban a következő üszvegeket hagyta jóvá különböző közmunkálatok megindítására: 43.000 fontot csatornázási munkálatokra, 27.000 fontot a tengerpart kifejtésére, 20.000 fontot a Tel-Aviv keleti részében található homokhegyek elhordására, 45.000 fontot utépítésre, 20.000 fontot egy központi autobus végállomás építésére, 20.000 fontot a Gán Meir nyilvános park létesítésére. A kormány 150.000 fontot kitevő kölcsöne elegendő a város adósságainak kiegyenlítésére. Ebből a kölcsönből elsősorban a régebbi küldőséget fogják letérleszteni. A város 10.000 font kölcsönt ad a jaffai városvezetésnek utépítésre és 25.000 fontot a munkanélküliség csökkentésére. Illetékes körök véleménye szerint ez az összeg elegendő olyan nagyszámú közmunkák lebonyolítására, amelyeknél a jaffai munkanélkülieknek legalább a felét foglalkoztatni lehet.

— Délafrikai zsidó nő jelentős összegű hagyatékra Palesztinában. A délafrikai illetőségű Rozi Levis végrendeletileg 6900 fontot hagyatkozott a zsidó nemzeti földvásárló alapnak, a héber egyetemnek és a Nesz Cionia-i mezőgazdasági leányiskolának. A hagyaték egyenlő arányban osztható el a három intézmény között.

Szerénység, puritanizmus és igazságosság

állított örök emléket Fuchs Mór főrabbinak...
 Beszédet és Eötvös Károlytól. — Pável román püspök héber beszéddel üdvözölte a főrabbit

A nagy gaon életében nagy változás állott be, mikor megválasztották nagyváradi főrabbinak és a püspök hintójának kíséretében bevonult a városba. A hintó ott volt ugyan, amit Ipolyi Arnold római katolikus püspök bocsájtott rendelkezésére, de a történelmi hűség kedvéért meg kell állapítsuk, hogy Fuchs Mór nem ült be a kocsiába, mert észrevette, hogy egy nagy kereszt van a tetejére festve. A kocsi természetesen még is részt vett a bevonulási menetben.

Fuchs Mór elfoglalta a főrabbi széket, nagy installációs ünnepségek voltak és megkezdte áldásos működését, amely 30 éven át tartott, olyan korszakban, amely talán a legnagyobb és legboldogabb zsidóság történelmében. Erre az időre esik a polgáriasság és bizonyos tekintetben az anyagi konszolidálódás korszaka.

Ebből az időből maradtak fenn érdekes epizódok, amelyekből néhányat jellemzőül közlünk.

A ZSIDÓ TÁRSADALOM SZERETETE

A jó „információk” valóban rövidesen beigazolódtak. Csakhamar megszerették a fiatal főrabbit. Mégis nehéz volt helyzete, mert ebben az időben heves küzdelem folyt az ortodoxia és a neologia között. Fuchs Mór nem sokára az intranzigens ortodoxia országos vezére lett és iskolapéldáját nyújtotta annak, hogyan kell egy hitközséget szilárd és hamisítatlan ortodox alapon megszervezni.

Mint müvelt vezető és mint a frankfurti iskola híve érezte, hogy a legelső teendő egy iskola létesítése. Amikor olyan hangok hallatszóttak a hitközség tanácsterméből, hogy a hitközségnek erre a célra nincs pénze, akkor fulmináns beszédben felajánlotta azt, hogy élete végéig hajlandó fizetése feléről lemondani az iskola javára.

A hitközség vezetősége erre azzal válaszolt, hogy elhatározta az iskola megalapítását és felépítését és szeretett főrabbijának fizetését — felemelte.

PÁVEL, NAGYVARADI GOROG KATOLIKUS PUSPOK HEBERUL KOSZONTI A FŐRABBIT

A többi felekezetek lelkipásztorai és főpapjai őszinte tisztelettel viseltettek vele szemben. A városi törvényhatósági bizottságnak élete végéig egyhangulag megválasztott tagja volt, de csak nagyobb fontosságú üléseken vett részt. Őszinte barátság fűzte Pável román püspökhöz, akiről mindig úgy nyilatkozott a főrabbi:

— Er ist von den zadiké ümosz hoajlom, — ami fordításban azt jelenti, hogy a nemzsidó nagyok és szentéletű férfiak közé tartozik. Amikor egy ízben ünneplétek Pável püspököt, Fuchs Mór vezette a hitközség küldöttségét, akkor Pável püspök a főrabbi beszédére héberül válaszolt:

— Ato kajhén, al divroszi malki cedek — mondotta a püspök — ami azt jelenti, hogy a

Epizódok a nagy gaon életéből...

püspök héberül mondotta el a 110-ik zsoltárt, mely szerint: Te vagy Isten felszentelt papja, szavamra mondom, az igazság királya vagy!...
 EÖTVÖS KÁROLY MEGLÁTOGAIJA FUCHS MÓRT

Amikor annak idején a magyar országgyűlésen nagy viharok voltak, s szövetkezett az ellenük, hogy Tiszát megbuktassák, a nagyobb városokban vándorgyűléseket tartottak. Egy ilyen gyűlésre lerándult Eötvös Károly is, aki a híres tiszaezslári perben a védő szerepét játszotta és az egész zsidóság tisztelettel vette körül. Bennünket nem érdekelnek a politika viharai, az már a múlté, hogy miképpen és hogyan kerültek azok kapcsolatban a zsidósággal.

Eötvös Károly nagyváradi tartózkodását felhasználta arra, hogy meglátogassa a főrabbit.

— Hallottam híret — mondotta Fuchs Mór főrabbinak — meg akarom ismerni is — és hosszasan elbeszélgetett vele a zsidóság annak idején aktuális kérdéseiről.

A FŐRABBIT TILTAKOZIK UNNEPELTÉSE ELLEN

1903-ban a hitközség fényes külsőségek között akarta megünnepelni Fuchs Mór nagyváradi rabbi-működésének negyedszázados jubileumát. A Kereskedelmi Csarnokban lett volna a bankett. A testületek küldöttségének fogadtatása a hitközség tanácstermében. Titokban folytat az előkészületek és több hitközség — köztük a pesti, pozsonyi, szeredi — előre bejelentették, hogy küldöttségileg képviseltetik magukat. A hitközség és az egyeték értékes emléktárgyakkal akartak kedveskedni a főrabbinak. A dolog tudomására jutott Fuchs Mórnak és az ünneplést azonnal lefelfeltotta.

Többek között a hitközség vezetőihez így szóllott:

— Micsoda hiúságok vásárárt akarnak az urak rendezni? Vegyék tudomásul, ha gyenge tehetőségemhez képest teljesítettem kötelességemet, ezért nem jár ünneplés. Még köszönet sem. Másodsor: szegényemir futja át az országot, hogy amikor Oroszországban pogromok vannak és testvéreink tizezei vándoroltak a kezükben indulnak a bizonytalanság felé, (sajnos 1906-ban is ilyen volt a helyzet), amikor híveim között is sok özvegy és árva télvíz idején fűtetlen szobában éheznek, amikor szegény zsidó bérkocsiosok reszketnek, hogy a sovány falat kenyér is kiesik a szájukból, (akkor építettek épen a nagyváradi villamos-vasúthálózatot) akkor ünnepelem magam fényes banketten és fogadjak el értékes arany és ezüst tárgyakat. Ünnepegni azért, mert nem éltam vissza hivatásommal, mert a Tórából nem csináltam üzletet? Hallatlan! Az ünneplést lefelfeltom. Ellenben a hiúság oltárára szánt összeget fordítsák jótékony célra. Oszkák fel az összeget a menekülő orosz zsidók és a váradi özvegyek és árvák között.

A hitközség engedelmessékedett. Egész életén át, soha nem fogadott el egy

A siker egyik legfontosabb tényezője az egészség

Mindannak dacára, hogy ez köztudomású dolog és hogy a gyomornak tevékenysége révén nagy fontosságot kell tulajdonítani, senki sem fordít kellő gondot szervezetünk eme részére.

Mérték nélkül nyelünk le mindent és minden órában. Ezért nem létezik ember, aki egy bizonyos kor elérése után ne panaszkodna gyomorfájdalmakról és zavarakról. Gyomrunkkal szemben visszavetünk elkerülhetetlen eredményei a gyomorbetegségek és mindenféle bántalmak.

A modern orvostudomány sikereit felteudnie egy olyan gyógyszert, amelynek az a nagyváltékú tulajdonsága, hogy a legmakacsabb 10—15 éves gyomor- és bélbetegséget, valamint vese-, epe- és májbetegségeket rövid kúra után tökéletesen kigyógyít. A világhírű amerikai „GASTRO-D.” készítményről van szó, amely minden országban kipróbálva léven, milliónyi embert gyógyított meg, miként a valóságos áldást jelent az emberi élet számára.

„GASTRO-D.” kapható gyógyszerárakban és drogériákban, vagy postán megrendelhető 150.— lej utánvétel mellett Császár E. gyógyszerárban Bucureşti, Calea Victoriei 124.

fillér honoráriumot sem, díj-törékért, gettékért, chalicak, vagy hasonló funkciókért.

BIRTOKPERERT — SMIREMACESZ

Egyszer egy hatalmas vagont képviselő birtokperben, mindkét fél az ő döntésének vetette alá magát. A feleket kibájtatta és meghagyta, hogy az összes levelezéseket, szerződéseket, üzleti könyveket hagyják nála és másnap kihirdeti az ítéletet. Így is történt. Egész éjjel tanulmányozta az iratokat, a per anyagát és elkészítette az elszámolást.

Másnap kihirdette az ítéletet. Mindkét fél meg volt elégedve és kezét akartak neki csókolni. Ezenkívül természetesen honorálni is akarták, mire így szóllott:

— Elég honoráció nekem az, ha azt látom, hogy két zsidó, akik tegnap ellenségét láttak egymásban, most barátit jobbot nyujt egymásnak. Örülök annak, hogy nem került két zsidónak pereskedése a világ elé. Talán generációkon keresztül megmaradt volna ez az ellenségeskedés, mert apák ellenségeskedését a fiuk, de még az unokák is átszokták venni. Talán ezzel két család békéjét is megmenttem. S ez a tudat az én fényes honoráriumom.

Vegyék tudomásul és vessék családjuk szívébe, hogy egy-egy ilyen pereskedés sokszor száz és száz egzisztenciát pusztíthat el... és ezzel kezét fogott velük, felnyitotta a Talmud föliánsokat és tovább tanult.

De a gazdag földbirtokos nem tájított. — Annyi vesződése volt a főrabbi urnak és perkedésekben is egy vagont dobunk volna ki, engedje meg, hogy mégis honoráljak — mondotta.

— Jól van, ha minden áron ragaszkodnak hozzá — éppen pészach előtt volt — akkor küldjön be valaki az urak közül öt kiló smire macest.

— Engedje meg rebbe, hogy minden évben ilyentájt beküldjük ezt.

— Jól van, köszönöm — hangzott a válasz és azután minden évben beérkezett pontosan a macest.

HOGY „JELENT MEG” A FŐRABBIT EGY FEJEDELMENYEGZÓN

A benke-pusztai duszgadás Neufeld Lipót földbirtokos férjhez adta leányát. Az esküvő fényét azzal is emelni akarták, hogy rá akarták bimi Fuchs Mór főrabbit, hogy ő végezze az esketést Benkepusztán és maradjon ott az ebédnél is. Neufeld ezért behajtatott Váradra,

egyenesen a főrabbihoz, ahol a következő párbeszéd folyt le közöttük.

— Eljöttem kérni a rebbet, hogy adja meg nekünk azt a különös megfizetést, hogy gyermeink örömmünepén jöjjön ki az esketést végezni.

— Köszönöm nagyon a meghívást — hangzott a válasz — de nálam minden napnak meg van a programja. A jövő-menészel egy egész napot elveszitek és nem tudok egy egész napra megválni községetől, jesivától, könyveimtől, szegényeimtől.

— Pedig mi már nagyon számítotunk a főrabbi urra és biztosítom, hogy még egy fejedlem jelenlétének sem örülnénk jobban mint annak, ha főrabbi ur megfizetne bennünket.

— De hiszen még egy uralkodó sem lehet mindenütt jelen és mégis minden fontosabb dolognál jelen van.

— Hogyan gondolja ezt a főrabbi ur?

— Ugy, hogy képviselteti magát. Amikor megkaptam a meghívóját, azonnal elhatároztam, hogy kívül fogom magam képviseltetni az Önök fényes esküvőjén.

— Ki lenne az?

— Benke-pusztá mellett van egy kis falu. Egy szegény kis falu, abban él egy még szegényebb sakter. G. a neve. Szegény és nagy családján van. Azt is tudom róla, hogy nagyon nélkülöz. Ezt a G. saktert nevezem ki képviselőmül.

— Ismerem. De a főrabbi ur is mondotta, nagyon szegény és rongyos ez a mi sakterünk. Szegyelmem magam a rokonság és a vendégsereg előtt, hogy ő végezze az esketési szertartást.

— De hiszen épen azért delegálom, mert rongyos. Sokszor a rongyok nemes lelket takarnak. De az ilyen ruha-rongyosság is látszólagos. Amikor Ön képviselőnek fogja tekinteni, akkor bizonyára fel is fogja gvallósan öltöztetni. Meglátja, hogy akkor milyen fellepése lesz. Nem lesz oka a szégyenkezésre. És még egyet. Ha elfogadja, akkor kikötöm azt is, hogy képviselőnek ugyanaz a honorárium jár, mint annak, akit képvisel.

— Minden úgy lesz, ahogy a főrabbi ur ehajlja. Gondom lesz rá, hogy benne mindenki a rabbi képviselőjét tisztelje.

Néhány nap múlva Neufeld hintója megállt a sakter szegényes viskója előtt. A cipészből egy nagyváradi elsőrangú szabó és egy cipész szállt ki. De más holmik is hozott magával. G. nem tudta mire vélni az egészet. Egyik ámulatból a másikba esett. Mértékét jöttek venni ruhára, cipőre, mert ő lesz a képviselője a nagyváradi főrabbinak az esküvőn.

Az esküvő napján Neufeld négylovas hintó küldött érte és ő maga is benne ült, amikor elment a nagyváradi főrabbi képviselőjéért. A „képviselő” kifogástalan adjusztálásban jelent meg és a megkülönböztetett tisztelgetéssel megfélemlítő fellépést kölcsönzött. Az esketési szertartást kellő méltósággal és ünneplésszerűséggel végezte el G. és így Neufeldnek sem volt mit szegyelni rajta. A történeti hűség kedvéért megemlítjük, hogy Neufeld a honoráriumot illetőleg is bebizonyította, hogy G. ben a váradi főrabbi képviselőjét tisztelte.

Neufeld egy régi ismert váradi család köztisztelőben álló tagja volt s már régen elköltözött az élők sorából. Megállapíthatjuk, hogy példásan teljesítette főrabbiának óhaját. G. már nem folytatja régi foglalkozását. Itt él Várádon és boldogan szokta említeni ezt az epizódot. S ha már ezt elmondottuk, még azt is közölhetjük, hogy ez a szegény volt sakter ma is „szegényember”, de azért szájától vonta meg a falatot és mégis megvette a megboldogult főrabbi posthumus művét, a „Jad Romoh”-t 300 lejtért, mert egy szót sem akar elmulasztani — mondották — mindabból, amit az ő nagy Mestere írt.

Még azt kell megjegyezzük, hogy mint házigazda a legszívélyesebb volt mindenkiel szemben, aki nála megfordult, de amikor egy

peres ügyben bíró volt, akkor a felekkel még kezet sem fogott és le sem ültette őket. Előfordult sokszor, hogy éjszakákon át tartotta a tárgyalás (rendszerint éjjel tartotta a dintórákat) de annyira megakart tartani bírói függetlenségét, hogy távol tartotta őket és még helyet sem foglalhattak. Amikor azonban vége lett a pernek, akkor sokszor ennivaló várta a feleket és utána felengedett a mervétség és visszaváltott szívéllyes házigazdává.

Ilyen volt Fuchs Mór és ilyennek kellene

lenni annak is, aki elfoglalja örökét, illetőleg nagynevű és méltó fiának, megboldogult Fuchs Benjáminnak halálával megüresedett főrabbi stallumot. Ilyen puritánnak, ilyen becsületese-nek, aki ennyire magasabb szemszögből fogja fel hivatását.

Lapunk legközelebbi számában még közlünk néhány epizódot életéből és ismertetjük a „Jad Romoh”-t is.

L. Z.

Tunkeler:

A sárga becsületrend

Ma érkezett Belgiumba egy varsói zsidó, akit hazulról ismerek. Kimenekült onnan. A nevét is tudom: Jidl Gamzu. aki híres és közismert nagy optimizmusáról. Olyan zsidó, aki mindig vidám, aki állandóan mosolyog, aki mindennek örövend, aki mindent szívesen fogad és nagy derűlátó.

Miért nevezik Jidl Gamzu-nak? Mert mindenre azt mondja, ez is jóra vezet és minden szerencsétlenségben talál valami vigasztalót, valami jót... Régtől siettem, hogy találkozzam vele és beszélgessek arról, hogy mi van Varsóban és kísérőitük néze- teinket a legutóbbi világeseményekről.

Boldog mosollyal jött elém és azonnal hozzáfűzött mondókáitához:

— Azt akarja bizonyára tudni, hogy mi van Varsóban? Hogy miképpen menekültem ki onnan? Mindent elmondok majd, csak szépen sorjában. Arra is rákerül a sor. De előbb elmondok Önnek egy rendkívül érdekes dolgot.

Erre hívett a zsebéből egy sárga foltot, amelyen egy Mogen David volt és rákezdte: Látja, ez a sárga folt, a híres-nevezetes sárga folt. Hogy tetszik Önnek ez a sárga folt?

— Nagyon tetszik. — válaszoltam szomorúan.

— Ugy-e nagyon csinos? Valami egészen különleges? Minden zsidónak hordani kell. Még nőknek és gyermekeknek is. Ugy-e csodás? Nagyszerű? Nagyon jóhajtottam.

— Ugy látom, hogy Önt nem nagyon lelkesíti ez, nincs tőle nagyon elragadtatva. Ugy látom, hogy Ön sir, könnyeket látok a szemében. Valóban sir?... —

— Dehogy sírok, sőt nagyon örövendek, hogy látom...

— Igen, igen, így is kell lenni. Ez ami becsületrendünk. A sárga légion d'honneur. Nagy büszkeséggel hordom és otthon nálunk Lengyelországban mindenki szívesen hordja. Mindenki büszke rá.

— Mi ezen a büszkélkedni való?

— Mi?! Ön nem látja. Hiszen ez kitüntetés a zsidók számára. Jele annak, hogy a zsidó kiváltságot személyiség, aki megérdemel egy kitüntetést. Mostanig nem értett meg senki bennünket. Most jött Valahó és azt mondotta: Minden arra érdemes személy megérdemel egy kitüntetést. S különösen a zsidók. Mózés Vezér elrendelte, hogy hordjuk a pájleszt és szakállt, meg a tehlilint, hogy megkülönböztessenek bennünket a többi népektől. De most elszakították a tehlilint, kiszakították a szakállt és pájleszt, mégis kell egy jel arra, hogy megmutassuk zsidóságunkat, ezért elrendelték, hogy mindenkinél viselni kell a sárga foltot.

Erre feltette a karjára a sárga foltot, amely úgy sárgult, mint valami szép dísz és tovább beszélt:

— Szép dolog ez a sárga folt. Mostanig úgy érzem, — hiányzott valami az életemből. Hiányzott valami szín. Megpróbál-

tunk eddig minden színt. Fekete lett életünk, kék és zöld a testünk, szemünk kiűrsödött, arcunk hamuszürke, hajunk tóhé — csak a sárga szín hiányzott. Most már ez is van!... Most már meg van az egész szín-szimfónia. Valódi zivarány. És valami bántott engem. Az újszóló történelem nem tőkéletes. Amint tudjuk, az egész régi történelem felajult minden teljes felszereléssel. Inkvizíció, üldözések, kereszt-hadjárat, rendeletek, gettók, kikérgetés, minden, minden, — csak a sárga folt hiányzott. Most már ez is van. En szeretem a zsidó történelmet. Szeretem olvasni a történelem szomorú lapjait. Szeretek vágyni a zsidó bajokban és szerencsétlenségben és szeretem fellépni a zsidó történelmi sebeket. Egy tejezet az inkvizícióból, a Drevluss-pert, Bellis-pert, Chmielnickyt, ezek a legjobb olvasmányaim. De mindennél jobban szeretem a sárga foltot. Milyen csodás tejezet, mennyi romantika, mennyi meleg érzés. Melyik népek van még ilyen gyönyörű sárga-folt történelme, mint nekünk zsidóknak? És most már kilépett a történelem lapjaiból a sárga folt. Itt van a kezében. Megfoghatom, érkekelhetem. És büszkén viselem. Vajjon miért kap valaki egy kitüntetést, egy rendjelet, vagy ordót?

— Vajjon miért? Mert bizonyára olyan valamit tud, amit más nem. Például bemelegyünk egy cirkuszba. Megnézzük az összes művészeket, artistákat. Mindegyik tetőtől-talpig tele van agagtva kitüntetésekkel. Mert az egyik indult lakir, aki álvémetti magát. A másik nyugodtan tud ülni tigrisek, hiénák, mérgek kígyók és más vész-szomszjas tenevadak között. A harmadik: rendkívül nehéz terheket tud hordani a vállán. A negyedik, jól tud szaladni, ugyanarra nyira, hogy átfújja az egész világot. Az ötödik: mert országokat tud hódítani...

— Ha így látjuk a cirkuszban is, akkor miért ne kapjak én kitüntetést? Miért ne aggaszanak réám is mindenféle rendjelekkel? Hiszen én mélyen a föld alatt lekszem — és mégis élek. Ülök közöttük és veszködöm vadállatokkal. Ki tudja a bajok olyan hatalmas súlyát hordani vállain, mint én? Ki tud olyan gyorsan futni egyik helyéről a világnak, a másikra, mint én? Ami pedig az ország-hódítást illeti, ott pláne megérdemelek egy rendjelet. Hát ki tud felmutatni annyit „Senki föld”-jét, amit meghódított, mint én? Mindezt kijár nekem a kitüntetést!

Levette a sárga foltot a karjáról, aztán újra feltette, majd megint levette és eltette a zsebébe.

— Nézzük csak az összes világhódító tirannusokat, világaluralom vezéreit? Miért vannak úgy teljagatva kitüntetésekkel? Miért kaptak mindezt? Mindet azért, mert a mi hátunkon szereztek maguknak dicsőséget. Hát akkor mi is részesei vagyunk ennek a nagy örömnök, nekünk is jutatni kell valamit a dicsőségből — s ezért adják nekünk az ordót, a nagy és magas kitün-

tést — a sárga foltot. Hja, ilyenek vagyunk mi zsidók. Vagy a Nobel-díjat kapjuk — vagy a sárga foltot. Ezért kell viseljük büszkeséggel. Sőt, nekünk büszkélkedni kell vele, mint valami nagy kitüntetéssel, mint valami nagyon nagy dologgal.

— És az asszonyok is büszkélkednek vele?

— Óh, micsoda beszéd az. Az asszonyoknak még különösen nagy dolog. Ruhadisz. Minél szebben, minél esztétikusabban akarják felvarratni. Ahogy az illik a mai szubtilis időkhez és az esztétikai művészetekhez.

— Vannak különleges szabónők és divattervezők, akik a legújabb divat szerint állítják össze a sárga foltot, elegánsan, pompásan. Hiszen, ha két nő találkozik, akik hordják a sárga foltot, megnézik egymás díszét, mint valami új divathirdítőt, megkérdeik egymást a másikat:

— Mondja drága asszonyom, hol csináltatta ezt a sárga foltot? Hol vette a sárga szövetet? És ki hímazte oly szépen rá a David csillagot? Milyen csodás... milyen sikkes... meghapta talán már a legújabb bécsi sárga-folt divatlapot? És tudja, miért is viseljük oly büszkén a sárga-foltot?

Mertha fogják látni, hogy a sárga folt viselése számunkra oly nagy örömet szerez, akkor ráeszmélnék arra, hogy nekünk ezt az örömet sem szabad megszerezni és azonnal letiltják majd a sárga folt viselését... Hálaváji...

— A sígheti Zs.N.Sz. helyiségperitja impozáns keretek között tartotta meg tisztújító közgyűlését. Fehérek Munish-korelnök nyitotta meg a gyűlést, majd annak vezetését átadta dr. Fried Abrahamnak. Strausmann József felolvasta a múlt évi tükirri jelentést, amelyet egyhangulag elfogadtak. Dr. Fried Abraham a közgyűlés nevében újból felkérte dr. Krausz Ferencet az elnökség elváltolására, aki azonban ragaszkodott ahhoz, hogy ezúttal mint közkatoná vegyen részt a morgalomban. A jelölőbizottság előterjesztésére egyhangulag a következők választották meg: Tiszteletbeli elnökök: Dr. Danzig Samu főrabbi Fuchs Ede, Friedmann Hermann, Elnök: dr. Fried Abraham, alelnökök: Szuk Ignác, Mendelovits Antal, Weisz László, id. Stern Abraham, Stern József, Stein Lajos, Fried Ignác, Marmor Rafael. Ügyvezető elnök: Fuchs József. Főtükir: Keszer László, tükir: Strausmann József. Keren Hajjeszód biztos: Mendelovits Antal. KKI bizottság elnöke: Ringler Hermann, tagok: Stern Bumi, Helpert Sándorné, Meizels Cipi, Perl Lési, Fried Togyi, Stern Mendi. Szelbiztosok: Keszer László, Káhn Kálmán és a Brit Kibucit egy delegált tagja. Pénztáros: Rosenberg Lajos, ellenőrök: Szuk Sándor, Lempel Lajos, Elzskovits Hermann. Munkabizottság elnök: dr. Weisz Oszkár, tagok: dr. Danzig Samu, dr. Fried Abraham, Fried Irénke, Fuchs József, Fuchs René, Simon Lici, Keszer László, Káhn Kálmán, Klein Ferenc, Ringler Hermann, Stark József, Markovits Hermann, Stern Smiel, Traubklatz Salomon és Mendelovits Béla. Kulturbizottság: Fuchs René, Simon Lici, Perl Lési, Stern Józsefné, Izsó Margit, Stern Smiel. Palesztina-bizottság: dr. Fried Abraham, id. Stern Abraham, ifj. Stern Abraham, Simon Lici, Mendelovits Antal, Ringler Hermann, Fuchs József. Ifjusági bizottság elnök: dr. Weisz Oszkár. Fegyelmi bizottság elnöke: dr. Fried Abraham, tagok: dr. Koppel Gábor, dr. Kraiz Hermann, dr. Weisz Oszkár, dr. Markovits Béla. Felügyelőbizottság tagok: dr. Danzig Tibor, dr. Koppel Gábor, dr. Kraiz Hermann, Markovits Béla, Fisch Izák, Fuchs Ernő, Fischer Ede, Zipper Mór, Perl Jenő, Izrael Dezső, Izrael Dezsőné, Taub Dezsőné, Rosenkrantz Márkus, Adlerstein Henrik,

Világos, hogy az utóbbi!

NE VEGYEN TEHÁT OLCSO, DE ARAMPAZARLO IZZÓLÁMPÁT, HANEM HASZNÁLJON MINDENÜTT

TUNGSTRAM
KRYPTON LÁMPÁT

amely sok fényt ad, de kevés áramot fogyaszt s így A VÉTELÁR TÖBB-SZÖRÖSÉT TAKARITJA MEG

Goldl Antal, Weisz Izidor, dr. Barta Andor, Perl Ibi, Perl Mancs, Grünfeld Jakab, Jakobovits Mór, Katz Mejer, Káhn Samu, Kaufmann József, Jakobovits Ferenc, Pollák Munish, Glück Izidor, Schwartz Sion, Marmor Rafael, Kreindler Rafael, Schönögt Imre, Weisz Sándor, Stöckel Márton, Salomon Hermann.

— A satumerei Zaken Mizrahi közgyűlése élénk érdeklődés mellett folyt le. Dr. Fejes Lajos megnyitotta után, Ordentlich Adolf tart KKL referátumot, majd Horovitz Móse tükir zárszámadást terjeszt be. Weisz Elemér által beterjesztett alanti vezetőséget a közgyűlés egyhangulag megválasztotta: Elnök: dr. Fejes Lajos; szervezeti vezetőség: elnök Weisz Elemér; pénztárnok Kaufmann Andor; KKL biztos Taub Hugó; ellenőrök: Katz Márton, Spitzer Dezső, propaganda: Ordentlich Viktor; sékel: Goldstein Ischek; tükir Horovitz Móse; ifj. referens: Stein József. Kulturbizottság: elnök dr. Stern Mór; tagok: Klein Móse, Darvas Armin, Kamil Sámuel, Klein Jenő ifj., Glück Ferdinand, Palesztina bizottság: elnök dr. Reiter Lipót; tagok: Friedmann Kálmán, Csernir Jakab, Kamil Efraim, Rosenfeld Márton, Spiegel Gyula, Beck Zsigmond; szociális bizottság: elnök dr. Borgida József; tagok: Id. Markovits Elek, Darvas Armin, Glück Ferdinand; fegyelmi bizottság: elnök dr. Fejes Lajos; tagok: Borgida Sándor, Weisz Elemér. Választmány: Riedermann Moise, Popper Lipót, Grünfeld Abraham, Rosenberg Vilmos, Kell Sándor, Lichtenstein Baruch, Rosenberg Adolf, Mermelstein Zoltán, Steinmeiz Alter, Steinmetz Baruch, Horovitz Bernáth, Kolb Emánuel, Schik Mátyás, Weinberger Moise, Beck Zsigmond, Katz Hermann, Feuer Adolf, Templomi bizottság: elnök Borgida Sándor; főgondnokok: Levendel Adolf, Liebermann Z.; pénztárnok: Popper Meier, ellenőr Hirschhorn Mór; gondnok Rosenzweig Sándor. Templomi vezetőség: Mark Mór, Lebovits Bernáth, Farkas Zsigmond, Maier József, Grünfeld Jenő, Katz Jenő, id. Gluck Ignác, Adler Jenő, Gross Zoltán, Marlon Simon, Frenkel Ernő, Liebermann Zoltán, Gross Adolf, Weisz Sándor, Weisz Adolf, dr. Reiter Lipót, Schön Márton.

— A mercuria tüci hűkösség a közelmúltban tartotta tisztújító választását, amelyen egyhangulag a következő vezetőséget választották meg: Elnök Deermann Lipót, alelnök Lempert Lipót, pénztárnok Kleinfeld Viktor, jegyző Nagler Manó, gondnok Liebermann Dávid, ügyész dr. Török Lipót. Választmány: Popper Izidor, Hager Miksa, Nagler Izidor, Alter Iszó, Berger Adolf, Ackermann Sándor, Rosenheck Albert, Horovitz Srul, Fogel Ignác, Fried Miklós, Róth Miklós, Mandula Jenő, Beerman Márkus, Grünstein Dávid, Alter Salomon, Kleinfeld Viktor, Drüller József.

— Dicsőszentmártonban a napokban zajlott le a hűkösségi választás, amelyen két lista küzdött egymással. Végül egyezményes lista győzött, amelynek alapján a következő vezetőséget választották meg a nagymultú dicsőszentmártoni hűkösség élére: Elnök dr. Friedmann Ernő orvos, alelnök Fenichel László, pénztáros Kálmán Bernát, ellenőr Schönberg Mózes, gazda Gross Iszó, gondnok Mózes Leopold. Képviselőtestületi tagok: Abraham Sándor, Benjámin Márton, Feuerstein Armin, dr. Farkas Béla, Grün Ignác, Horowitz Mór, Hirsch Jenő, Koch Richárd, Karpf Heinrich, Kasziner Endre, László Géza, Lissauer Samu, Lób Iszák, Nussbacher Jakab, Schwartz Mór, ifj. Weisz Dávid, dr. Friedmann Ernő elnök távollétében az ügyek intézését egyelőre Fenichel László alelnök végzi. A hűkösségi választások a dicsőszentmártoni cionisták figyelemreméltó győzelmét jelentik be és a megválasztottak közéleti múltja és hagyományos zsidó szelleme a biztossá tta annak, hogy az új vezetőség eredményes munkát fog kifejtani.

Izletes jó erth. kóser házkoszt kapható
Pieffermann Vilmosnál
T.M.SORRA IV. Spt. Tudor Vladimirescu 24.
Figyelemes Utazóknak megfelel
kiszolgálás! kedvezmény

Kaunasz. — A vilnai zsidókkal közölték, hogy a palesztinai kormány közelebről 10 ezer palesztinai bevándorlási engedélyt bocsát ki a zsidók részére.

Riga. — A HICEM zsidó kivándorlási szervezete svéd repülőgépet bérelt ki, hogy a 22 Rigába menekült zsidót Stockholmba szállítsa.

Mosul. — Hír szerint az iraki kormány ötzer fontot irányzott elő a palesztinai arabok szükségleteinek fedezésére.

Budapest. — A budapesti zsidó hitközség Goldmark termében hetenként színelőadásokat rendeznek.

Emelkednek a Keren Kajemet bevételai. A Keren Kajemet zsidó nemzeti földvásárló alap bevételai jelelősen emelkednek.

Montevideo. — Az uruguayi zsidó hitközségek legutóbbi kongresszusán elhatározták, hogy testületileg csatlakoznak a zsidó világgongresszushoz.

Tel-Aviv. — Az Atid zsidó hajótársaság új hajót vásárolt. Az Antor nevű hajót Hirschfeld zsidó hajóskapitány parancsnoksága alatt a napokban bocsátották vízre.

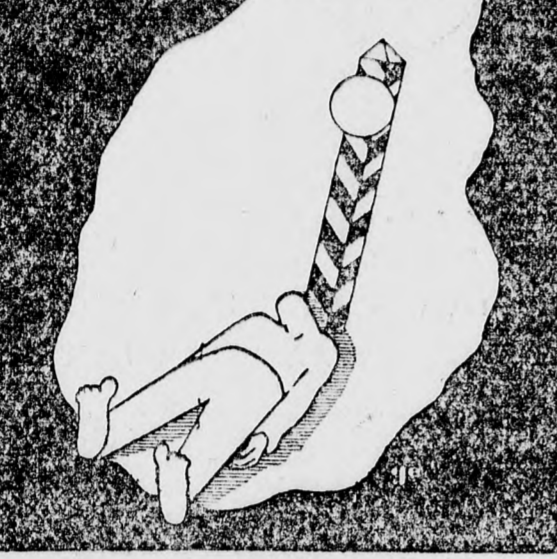
Jeruzsálem. — A Váád Leumi hátezer fontot kapott a palesztinai kormány kincstársától azon családok támogatására, akiknek hozzátartozói a ravarágások áldozatai estek.

London. — Herzog palesztinai főrabbi repülőgépen Londonba utazott. A főrabbi angolai látogatása azokkal az erőfeszítésekkel kapcsolatos, amelyekkel ortodox zsidó körök tesznek, hogy a szomszédállamokban tartózkodó lengyelországi zsidó rabbiakat és tanulmányokat Palesztinába menekítsék.

Bucuresti. — A nemzetgazdasági miniszter felvetette a Palesztinába exportáló iparvállalatokat, hogy az iparikkéikre olvashatóan „Made in Roumania” (Romániában készült) jelzést olvashatóan rá kell írni és minden exportáteleknél mellékelni kell az angol konzulátus igazolását arról, hogy az áru Romániában készült.

MEGJELENT

Leitner Zoltán JAJA LEGYŐZÖTTNEK!

A kultuszminiszterium jóváhagyta dr. Safran főrabbi megválasztását. (Bucuresti.) A kultuszminiszterium jóváhagyta dr. Alex. Safran bacáuui főrabbinak az ó-királyság főrabbiává történt megválasztását.

Emelkednek a Keren Kajemet bevételai. A Keren Kajemet zsidó nemzeti földvásárló alap bevételai jelelősen emelkednek.

Tíz hatalmas kötetben

A „NÉPÜNK” eddig megjelent 11 évfolyamát kiadóivatalunk bejelentette és magánosok, szervezettek, közületek, hitközségek részére lehetővé kívánja tenni, hogy több, mint 5000 oldalon az elmúlt évtized minden zsidó eseményéről informálódhassanak a „NÉPÜNK” évfolyamainak megszerzése útján.

A legjobb szórakoztató és nevelő olvasmány napjaink zsidó történelmének alapos megismerése. A zsidó publicisztika örökös kincseseit nyújtják ezek az évfolyamok.

BUN DE IMPRIMAT.

„GRAFICA”, ORADEA

5-U-M-D-R

MI KÜLÖNBESÉG VAN INDIA ÉS EGY TOTALIS ÁLLAM KÖZÖTT?

Indiában a hindu nép vezére börtön az egész néper, viszont a totalis államban az egész nép börtön a vezérért.

STALIN ÜZENETE HITLERHEZ! Tavasszal Oszlóban leszünk...

AHOL NYUGALOM VAN...

A módosabb európai zsidóknak sok gondot okoz, hogy a nyugati időkben miibe fektessék pénzüket. Különösen olyan helyre: lehet nehezen találni még tengeren túl is, ahol csend és nyugalom van és előnyös feltételek mellett lehet földet vásárolni.

Mint hírlík, élelmes ingatlan-vásárlók most arra gondolnak, hogy a Maginot és Sigi-fied-vonalak közötti terület Szent-földjét előnyös feltételek mellett felvásárolják.

SZERÉNY OHAJ

- Szeretnék Finnország helyébe lenni. Harcolni akarsz az oroszokkal? Nem. Csak igénybe venni azt a hiteltelret, amit jelenleg Finnország élvez.

TOLSZTOJ ÉS A NŐK...

- Minden rossz, ami a világon van, az asszonytól származik. mondotta Tolsztoj a nagy orosz író. Igaza van, válaszolta egy ársáságbeli nő, hiszen a férfiakat is a nők szülik.

A JÓ EMLÉKEZŐTEHETSÉG

- Kinek van a legjobb emlékezőtehetsége? Aki emlékszik mindarra a nyomorúságra, ami a zsidóságot érte — az új háború előtt...

A GÖG NETOVÁBBJA.

David Frischmann mondotta. A gög netovábbja, ha valaki hátra fekszik a tengeren és cigarettát van a szájában és úgy tesz, mintha gözhajó volna...

Hozománypör a szászovi cadiknál.

A szászovi cadikhoz jött egy chásidja panaszzal fia menyasszonyának apja ellen. Történt ugyanis, hogy két gazdag chásid elfegyazte egymással gyermekét a szászovi cadik előtt, ahogy ez akkor szokásban volt.

Mi jögon meri tehát a „legyőzött” zsidóság már a békekontenzián elkövelkezett időknél konturjait a horizontra festeni? Az adottságok tekintetbevételével nem kell túlhagyatni ahhoz, hogy eldöntsük máris, hogyha a francia-angol szövetség nem vivja ki a győzelmet, akkor a rab-szolgasorshoz már csak a rab-szji járna, amelyet minden kétséget kizáróan meg is kapnánk.

NÉPÜNK

Director și Șefredactor: Wasserstrom Sándor

REVISTA EVREIASCĂ

Redactor responsabil: Leitner Zoltán

A zsidóság „békefeltétele”:

JOG AZ ÉLETHEZ!...

Mindinkább több szó esik a zsidó és nem-zsidó világsajtóban a zsidóság „békefeltételeiről”. Hogyan? Kérdi a laikus, még nem is látjuk a béke körvonalait és már „feltételekről” beszélünk?

Olyan kérdések ezek, amelyekre nagy-részt választ tudunk adni. Mindenekelőtt induljunk ki abból a tételből, hogy a zsidóság már — elvesztette a háborút. De nem ezt a most folyó „háborút”, mert mi a békét is elvesztettük.

Hiba szóltak oly szépen a békeszerződések kisebbségi klauzulái, azokból edes-kévsz haszon hármlott reánk. A kisebbségi jogok „kivívása” a mézesmadzag, amelyen husz éven át rángatózott az európai zsidóság.

Mi jögon meri tehát a „legyőzött” zsidóság már a békekontenzián elkövelkezett időknél konturjait a horizontra festeni? Az adottságok tekintetbevételével nem kell túlhagyatni ahhoz, hogy eldöntsük máris, hogyha a francia-angol szövetség nem vivja ki a győzelmet, akkor a rab-szolgasorshoz már csak a rab-szji járna, amelyet minden kétséget kizáróan meg is kapnánk.

De ekkorra fel kell készülni arra, hogy mit is kérünk mi a népek aeropágya előtt? Mindenekelőtt — ahogy azt Nahum Goldman, a Zsidó Világgongresszus elnöke és Rav Perlzweig mondották New-Yorkban — egységesíteni kell a különféle frakciókat.

Ne közelíthessék be, hogy újabb pappirongy legyen a békepontokból és a „fogok” a gyakorlatban közneveltség tárgyai legyenek. Amint voltak a kisebbségi jogok, amelyek a zsidókra nézve két évtizeden át jütékká degradálódtak.

Az európai zsidó vezérfráterai amerikai tanácskozásai nagyon helyes és üdvös elvből indultak ki. A Zsidó Világgongresszus gondoskodni akar arról, hogy megnyerje az amerikai — e pillanatban a legintaktabb — zsidóság együttműködésének fellételeit is, mert ez is döntőleg beolvásolná fellépésüket az elővendő békekontenzián.

Közölte a dr. Nahum Goldman és Perlzweig vezetésével elindult delegáció az amerikai zsidósággal, hogy a Vöröskereszt-tel való együttműködést a kelet-európai zsidók érdekében jobban ki kell lépíteni. Egységesíteni kell a zsidóságot, hogy ne léphe-senek fel kisebb-nagyobb kottériák a zsidóság nevében.

Beiktatták hivatalába Dr Safran országos főrabbi

Bucuresti. — Március 3-án, vasárnap délelőtt iktatták be díszes tisztségébe dr. Safran Alexandru grand-rabbi. A Corall-templomban zajlott le a díszes aktus a hitközség kiküldöttjei és a fővárosi közületek vezetőinek jelenlétében.

dóság nevében. (Más népnél ez sem fordulhatna elő, de a mi szerencsétlen diaszpórai helyzetünk következménye ez is.)

Végül elhatározták, hogy egy bizottságot létesítenek, amelynek legfontosabb feladata, hogy a legutóbbi világháborútól eltelt husz esztendőnek tapasztalatait dolgozza majd fel.

Ha szabad már „békefeltételekről” beszélni, akkor azt már mi most is képviselői lehetünk. Legelőször is vegyünk ember-számba bennünket! Nem úgy, hogy bizonyos paragrafusokat vonatkoztatassunk ránk, hanem meg kell végre állapítani és el kell ismerjék, hogy elő nép vagyunk, amelynek joga van az élethez.

Tudomására kell adni a világnak és ezt el kell ismerje minden nép, hogyha megkövetelik azt, hogy a zsidó meghaljon házjáért, akkor az a haza hagyja élni is, legalább úgy: mint többi polgárát. Nem kérünk sem többet, sem kevesebbet! Csak egyenjogúságot minden téren. A meghaló katonák nevében életbiztonságot a jövő zsidóságának.

Végül: önálló államiságot Palesztinában. Legyen egy hely a világon, ahol mi legyünk azok, akik kormányzunk, ahol önálló népi életet élhetünk, ahol kiélvezhetjük magunkat és azokat a lehetőségeket, amelyek egyedül biztosíthatják egy boldog népnek boldog életét.

Helyes és okos ut volt az európai zsidó államlértak amerikai útja. Nem elhamarkodott, nem elsielt, hanem egy hatalmas aktusnak első kezdeményező lépése, amely talán elindítja a zsidó szenvedő tömegeket a boldogabb jövő felé vezető úton.

még számos magasrangú előkelőség. Ruvinszky főkantör éneke után a vezetőség tagjai a frigszekrényhez kísérték az új főrabbi, a kultuszminiszter felolvasata az eskümintát és a miniszter kezébe leletta az esküt.

Dr Safran költői szármalásu beszéden választott. Hangoztatta, hogy lelkének egész melegével az ország és Otelésge II. Károly király szolgálatában áll és az Uralkodóház és az ország iránti hűségre fogja mindenkor buzdítani hitét.